

Natuur.blad

België-Belgique

P.B - Antwerpen X

3/1485

Afgiftekantoor
Antwerpen X
P106230

Driemaandelijks verenigingsblad van Natuurpunt – maart - april - mei 2010 – jaargang 9 – nummer 1
verschijnt in maart, juni, september en december

Toelating – gesloten verpakking
Retouradres: Natuurpunt,
Coxiestraat 11,
2800 Mechelen

2010 Jaar van de Biodiversiteit

Natuur in beeld

Waterdiertjes onder de loep

Profiel

Minister Schauvliege

natuurpunt
natuur voor iedereen

Lokale biodiversiteit in de bloemetjes

2010 is het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. In de voorbije maanden besteedden internationale en Europese fora hier al veel aandacht aan. Met druk bijgewoonde conferenties en ronkende verklaringen. Maar ook "op het terrein" gaat het biodiversiteitsjaar niet onopgemerkt voorbij.

Wielewaal

Flamboyant en schuw, luidruchtig maar onzichtbaar. Je hoort hem wel eens, je ziet hem nooit, hoog verborgen in de boomtoppen.

Internationaal Jaar van de Biodiversiteit

De achteruitgang van de biodiversiteit is samen met de klimaatverandering het grootste milieuprobleem van de 21ste eeuw. In 2010, het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit, wordt dat extra in de kijker gezet.

Indrukwekkend onder water: maak kennis met de waterdientjes

Heb je al gehoord van schaatsenrijders, bootsmannetjes, haften, steenvliegen, waterroofkevers en zoetwaterpissebedden?

Natuur vroeger & nu: de Leiemeersen

Vijftig jaar geleden werd een laagveenmoeras in de Vallei van de Zuidleie, ten zuiden van Brugge (West-Vlaanderen), opgehoogd met specie afkomstig uit het nabijgelegen kanaal Gent-Brugge en de Brugse reien.

Herbronnen in het Berchembos

Op de grens tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant liggen enkele prachtige Pajotse natuurplekjes: Berchembos en Hulsbroekbos. Liefhebbers van wilde bloemen kunnen in deze bronbosjes hun hart ophalen. In de lente zwaait de voorjaarsflora hier de plak.

Averbode Bos & Heide: prachtnatuur op een toplocatie

Op een van de toppen van het Hageland, waar drie Vlaamse provincies elkaar raken, ligt een van Vlaanderens grootste natuurgebieden: Averbode Bos & Heide.

Stilte als ontastbaar erfgoed

Steeds meer mensen genieten vandaag van stilte en rust. Niet vanuit nostalgie, maar vanuit een positieve waardering en een innerlijke nood. Waerbeke, een socioculturele beweging, koestert en bevordert stilte, rust en ruimte als voorwaarde van onze leefkwaliteit.

Gratis zonnepanelen voor jouw school of bedrijf!

Natuurpunt zet haar schouders onder de promotie van zonne-energie. Sinds de start van ons project "Zonnen voor meer natuur" in oktober 2008 plaatsten 700 leden (particulieren) via Natuurpunt en Linea Trovata zonnepanelen op hun woning.

Tel mee tot 2010

Biodiversiteit. Een woord van slechts 14 letters met veel inhoud: in Vlaanderen bevat dat woord ongeveer 40.000 verschillende soorten.

Samen gaan we er voor

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur (CD&V), heeft een groen hart. Al van kleins af aan is ze geboeid door de natuur.

Belarus: werken aan natuurherstel in de Pripjatvallei

Over Belarus, zoals het vroegere Wit-Rusland tegenwoordig noemt, wordt vaak allesbehalve positief gesproken: "laatste dictatorstaat van Europa" en "Sovjet-tijdschapsule" zijn wellicht de twee meest gebruikte termen. Wat je wellicht niet vermoedt, is dat Belarus beschikt over unieke natuur.

Foto cover: mannetje weidebeekjuffer, foto Vilda/Ludo Goossens

6

10

14

18

23

27

34

36

38

40

42

50

Foto: Luc Meert

Foto: An De Wilde

Foto: An De Wilde

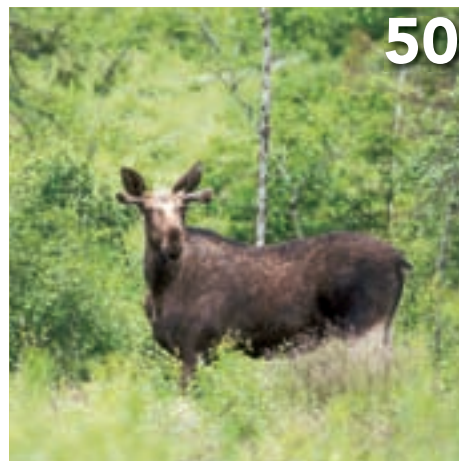

Foto: Vilda/Rollin Verlende

2010 is een bijzonder belangrijk jaar voor natuur en landschap. Zoals je verder kan lezen in het interview met minister Schauvliege, zijn de uitdagingen niet gering. En het doet mij genoegen dat de minister dat ten volle beseft en dat ze in dit Internationaal Jaar van de Biodiversiteit een belangrijke taak ziet voor Natuurpunt. Natuurlijk zijn wij bereid om een belangrijke bijdrage te leveren, en dit niet alleen in onze eigen Vlaamse natuurgebieden. Zorg voor biodiversiteit moet in onze ogen overal aan de orde zijn. In de eerste plaats natuurlijk internationaal. Via BirdLife nemen wij een duidelijk standpunt in inzake de toekomstige herziening van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het is duidelijk dat wij er in dit laatste dossier oog voor hebben dat individuele landbouwers een menswaardig inkomen houden. Het is ook onze visie dat de Vlaamse landbouw (die 50% van het grondgebied inneemt) op een duurzame wijze gezond en veilig voedsel moet kunnen blijven produceren. Daarbij moet er nog meer aandacht zijn voor het herstel van natuurwaarden die het zwaar te verduren hebben binnen dit landbouwareaal. Dat zal zeker een bijzonder aandachtspunt zijn in de gesprekken die we opnieuw aanknopen met de landbouwsector. Met de landbouw hebben wij zeker gemeenschappelijke belangen in het vrijwaren van de open ruimte. Maar in ons overleg zullen wij ook aandacht vragen voor het instellen van belangrijke zones in het buitengebied die moeten gevrijwaard worden tegen bebouwing, ook van agrarische constructies.

Dat Natuurpunt in de gebieden die we zelf beheren het goede voorbeeld wil geven is evident. Wij bezitten de nodige kennis om ervoor te zorgen dat natuurwaarden en biodiversiteit niet verder achteruitgaan. En graag geef ik hier nogmaals mee dat wij hierbij mee het Vlaamse

beleid helpen concretiseren. De officiële instanties (het Agentschap voor Natuur en Bos) noch Natuurpunt en de andere verenigingen kunnen dit alleen. Het is dus hoog tijd om als één blok (ook nog versterkt met het Instituut voor Natuur- en Bosbeheer) op te treden. Ook de administrateur-generaal van het Agentschap pleitte tijdens ons laatste overleg voor dit nieuwe model. Iedereen moet op het terrein de mogelijkheden krijgen om uit te blinken in die domeinen waarin hij de beste is. In een periode van schaarste aan financiële middelen is dit de enige manier om efficiënt het beste resultaat voor natuur en landschap te bereiken.

En laat ons zeker niet vergeten dat biodiversiteit ook binnen een stedelijke omgeving kan gedijen. Ook jij kan in jouw gemeente, jouw onmiddellijke omgeving en je eigen tuin kansen creëren en ruimte geven om de natuur dichtbij te brengen. Laat ook voor jou 2010 het Jaar zijn van de Biodiversiteit!

Walter Roggeman
Voorzitter Natuurpunt

Vogels Voeren & Beloeren

Tijdens het weekend van 6 en 7 februari 2010 maakten duizenden families tijd vrij om voor de tiende opeenvolgende winter tuinvogels op en rond de voederplaats te tellen. De voorlopige resultaten zijn gebaseerd op tellingen in 5121 tuinen. Gemiddeld werden per tuin 11 soorten genoteerd en 40 vogels geteld op en rond de voederplaats. De huismus blijft de toptien van talrijkste soorten aanvoeren en nam licht in aantal toe. De kauw en de houtduif werden sinds de start van de tellingen jaarlijks meer waargenomen en die trend zet zich verder. De kramsvogel en de zwartkop zijn zeldzaam in tuinen maar kwamen nu iets talrijker naar de voederplaatsen. De halsbandparkiet werd minder waargenomen.

Meer info op www.natuurpunt.be/tuinvogels

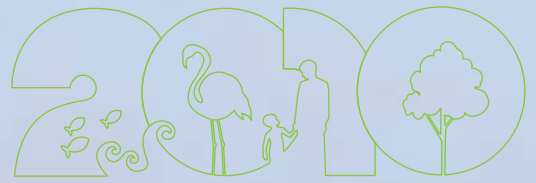

Kramsvogel, foto: Glenn Vermeersch

De getijdengebieden van de West-Europese rivieren, zoals de Schelde, verminderen in natuurwaarde. Zo gaat de scholekster in Nederland in aantal achteruit door de verminderde beschikbaarheid van mossels en kokkels, het hoofdvoedsel van scholeksters.

Foto: François Van Bauwel

Lokale biodiversiteit in de bloemetjes

2010 is het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. In de voorbije maanden besteedden internationale en Europese fora hier al veel aandacht aan. Met druk bijgewoonde conferenties en ronkende verklaringen. Maar ook "op het terrein" gaat het biodiversiteitsjaar niet onopgemerkt voorbij.

Tekst: Annelore Nys, Steven Vanholme

Biodiversiteit staat voor de verscheidenheid aan levensvormen op aarde: de rijkdom aan dieren en planten, de genetische diversiteit binnen soorten en de veelheid aan ecosystemen. Die biodiversiteit is van levensbelang. Want alleen door die enorme verscheidenheid is de natuur in staat om ons in

"De achteruitgang van de biodiversiteit stoppen is één van de grootste uitdagingen"

zeer uiteenlopende omstandigheden van gezond voedsel, zuivere lucht en natuurlijke grondstoffen te voorzien. Het is een complex systeem, dat soms vergeleken wordt met een bouwblokkenhuis: als je één bouwblok weghaalt zal het huis niet instorten. Maar

als je steen na steen weghaalt, zal het systeem zo vervaarlijk beginnen te kantelen dat het uiteindelijk volledig ineenklaapt. En dat is wat dreigt te gebeuren als het biodiversiteitsverlies in het huidige tempo doorgaat.

De achteruitgang van de biodiversiteit stoppen is één van de grootste uitdagingen voor de volgende decennia. Hoewel dit vraagstuk mondiale maatregelen vergt, mogen we geen afwachtende houding aannemen. Want ook lokaal kan er heel wat gebeuren om de biodiversiteit te beschermen. Op honderden plaatsen beschermt Natuurpunt al jarenlang kleine of grote natuurgebieden. Elders ondernemen we gerichte acties om één of meer bedreigde diersoorten te beschermen.

Op steeds meer plaatsen springen de lokale overheden op de kar. Gelukkig, want gemeenten hebben

"In 2010 wil Natuurpunt het belang van lokale biodiversiteit extra in de verf zetten"

een belangrijke rol in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte en beschikken over unieke communicatiekanalen om een groot publiek te bereiken, sensibiliseren en activeren. Ook verenigingen, wijkcomités en bedrijven dragen steeds vaker hun steentje bij.

Uitdaging: klimaat

Steeds meer rapporten tonen aan dat klimaatverandering in de 21ste eeuw de grootste bedreiging is voor onze al verzwakte natuur. De afdelingen uit de regio Kortrijk overtuigden tientallen scholen in de regio om tijdens de week van de Aarde de klimaat- & natuurfilm

De waterral vertoeft graag in de Hoegaardse valleien. Foto: Luc Meert

Starthappening Week van de Aarde

Walk for Nature

Zondag 18 april • Hoegaardse valleien

De startdag van de Week van de Aarde in het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit valt niet toevallig samen met de Walk for Nature in Hoegaarden. Op een boogscheut van Hoegaarden ontdek je immers landschappelijke pareltjes en echte schatkamers voor de biodiversiteit in deze streek. In prachtige natuurgebieden als de Mene-Jordaanvallei, het Rosdel, het Meldertbos en de Hoegaardse Getevallei komen tal van zeldzame dieren, planten en levensgemeenschappen voor. Tijdens de Walk for Nature kan je met het hele gezin genieten van betoverende vergezichten, diep ingesneden groene valleien en mysterieuze holle wegen.

Op het programma

Vroege vogelwandelingen met ontbijt

Al vroeg in de ochtend (om 7u30, 8u en 8u30) starten geleide wandelingen voor vroege vogels. Aansluitend kan je ontbijten; wel graag inschrijven door overschrijving van 6 euro op rekening 001-0762218-68 van Natuurpunt Oost-Brabant.

Wandelen en genieten met het hele gezin

Vanaf 8u30 kan je vertrekken voor een wandeling op eigen tempo langs een uitgestippeld parcours (van 3 tot 12 km). Vanaf 13u30 brengen landschapsposten je onderweg heel wat bij over natuur en landschap. Om 13u30 geeft acteur **Pol Goossen**, natuurliefhebber én peter van Natuurpunt, de aftrap voor de familienamiddag. Voor de kinderen zijn er een aangepast zoekcircuit, circusacts en een gratis poppenkastvoorstelling van De Blauwe Schavuit.

En verder...

Rond het Kasteel van Meldert gonst het van de activiteiten. Er is niet alleen een gezellig **Natuurpuntcafé**

Kasteel van Meldert. Foto: Pieter Abts

en een natuur- en infomarkt, vanaf 16u zorgen de **McClovers** bovendien voor een spetterend optreden.

Plaats van afspraak

Kasteel van Meldert / Sint-Janscollege • Waverse Steenweg 1 • 3320 Meldert-Hoegaarden (weg van Tienen/Hoegaarden naar L'Ecluse/Beauvechain).

Meer info

Deelnemen kost 2 euro p.p. of 4 euro per gezin voor leden van Natuurpunt en partnerorganisaties. Niet-leden betalen 4 euro p.p. of 8 euro per gezin. Je bijdrage wordt integraal besteed aan de aankoop en het beheer van natuurgebieden in de regio.

Meer info op www.natuurpunt.be/walkfornature of in de flyer bij dit tijdschrift.

"Home" te vertonen. Die prachtige natuurfilm brengt de bedreigingen van de klimaatverandering op een onovertroffen wijze in beeld. Tegelijkertijd lanceren we ook een nieuw educatief pakket over "natuur, weer en klimaat". Het is te vinden op www.natuurkalender.be.

Lente van de biodiversiteit

In 2010 wil Natuurpunt het belang van lokale biodiversiteit extra in de verf zetten. De traditionele Week van de Aarde, die dit jaar doorgaat tussen 18 en 25 april, trapt de "Lente van de Biodiversiteit" op gang. Het startschot van deze campagneweek wordt gegeven tijdens de

ationale starthappening in Meldert (Hoegaarden). In het weekend van **24 en 25 april** worden er in heel Vlaanderen **regionale biodiversiteitsacties** georganiseerd. Op veel plaatsen staat de ondertekening van het biodiversiteitscharter op de agenda. In dit charter engageren gemeenten en Natuurpunt zich om samen werk te maken van lokale biodiversiteit.

Op de internationale Dag van de Biodiversiteit, op 22 en 23 mei, gaan we dan weer de uitdaging aan om in één weekend 2010 soorten te tellen. Lees meer over de actie op blz. 40.

Overal is plaats voor biodiversiteit

Overal kan je acties ondernemen om de biodiversiteit te beschermen: in de stad, het park, natuurgebieden of jouw tuin. Loop even mee door onze gemeente en laat je verwonderen door de rijke natuur die zich hier schuilhoudt.

Tekst: Annelore Nys, tekening: Michael Vincent

1 Natuurgebieden

Onze natuurgebieden zijn een laatste toevluchtsoord voor veel zeldzame soorten. Zij zijn als het ware de schatkamers van de Vlaamse biodiversiteit.

2 Kerktoren

Helemaal boven in de nok van de kerktoren broedt een koppel kerkuilen. De gemeente en Natuurpunt helpen de kerkuil door het plaatsen van speciale nestkasten in de kerk.

3 Tuin

Ook in de tuin kan je heel wat doen om de biodiversiteit te beschermen. Gebruik geen pesticiden, kies voor streekeigen planten, een bloemenweide, laat een stapel takken liggen, composteer je eigen tuinafval, ...

4 Poel

Net naast het natuurgebied vind je een ecologische poel. De gemeente legde deze poel speciaal aan voor de zeldzame kamsalamander en andere amfibieën.

5 Kunstnesten voor huis- en boerenzwaluw

De gemeente deelt gratis kunstnesten uit voor zwaluwen. Zwaluwen zijn traditioneel koloniebroeders, ideaal dus om deze actie op wijkniveau aan te pakken.

6 Zolder

Op de zolder van de plaatselijke bibliotheek zit een kolonie dwergvleermuizen. Bij de bouw van dit perfect geïsoleerde passiefhuis, werd rekening gehouden met de vleermuizen. In de muur zitten holtes en spleten waar deze vliegende zoogdieren een schuilplaats vinden.

7 Landbouwgebied

Ook in landbouwgebied kan heel wat gebeuren voor biodiversiteit. Om de paar jaar knot boer Wilfried de oude knotwilgenrij. Dit is een schuilplaats voor tal van dieren. Zo vind je in één van de bomen broedende steenuiltjes.

8 Insectenvriendelijke graslanden en wegbermen

De gemeente wil dit grasveld en de wegbermen ecologisch beheren. Ze stelde een beheerplan op en zal een strikt maaibeheer volgen en geen pesticiden gebruiken. De lokale Natuurpuntafdeling zal instaan voor een jaarlijkse inventarisatie van de fauna en flora. Een ecologisch beheerd grasveld of wegberm is bovendien niet alleen goed voor de natuur, het is ook een lust voor het oog.

Meer acties voor lokale biodiversiteit vind je op www.natuurpunt.be/lokalebiodiversiteit.

9 Trage weg

Onverharde trage wegen en de hagen en knotwilgen erlangs zijn een leefgebied voor heel wat planten en dieren. Bovendien hebben deze landschapselementen een belangrijke verbindingsfunctie, ook voor de natuur.

10 Groendak

Stien en Rik verbouwden onlangs hun woning. Op de nieuwe aanbouw plaatsten ze een groendak. Vanuit hun slaapkamerraam kijken ze uit op een aangenaam stukje groen. In de zomer zoemen er heel wat insecten. De gemeente beloonde hun werk met een mooie premie.

11 Geveltuintje

De gemeente organiseert jaarlijks een bebloemingswedstrijd. Een van de categorieën is geveltuintjes met inheemse beplanting. De

gemeente stimuleert haar inwoners door een premie te geven voor de aankoop van plantmateriaal.

12 Hernieuwbare energie

De biodiversiteit heeft zwaar te lijden onder milieuvuiling en klimaatverandering. Overschakelen op groene energie is ook voor het behoud van onze soortenrijkdom van vitaal belang.

13 Waterloop

De waterloop die door de dorpskern loopt, ligt er momenteel troosteloos bij. Enkele rioleringsbuizen komen nog rechtstreeks in de grachten uit en de oevers zijn erg erosiegevoelig. Om dit te verhelpen heeft de gemeente een plan klaarliggen. Ze zal alle huizen aansluiten op het rioleringsnetwerk en de oevers laten begroeien. Ook hier zal men werken met een gefaseerd maaibeheer.

Wielewaal

Flamboyant en schuw, luidruchtig maar onzichtbaar. Je hoort hem wel eens, je ziet hem nooit, hoog verborgen in de boomtoppen. Ook tijdens de trek onopvallend want hij trekt vooral tijdens de nacht. Over zijn leven is het laatste nog niet gezegd ondanks een recent geschreven (Britse) biografie. Een mysterieuze vogel die onze nieuwsgierigheid blijft prikkelen.

Tekst: Peter De Ridder, foto vrouwtje wielewaal: Petra Wezelman

Elke lente brengt nieuwe hoop. Ik heb nog nooit een wielewaal in levende lijve mogen aanschouwen, hoewel ik er enkele keren dicht bij was. Een roep van een wielewaal op doortrek, 's morgens vroeg in de notelaar onder het slaapkamervenster en de gordijnen nog dicht! Verder was er een enkel knalgeel pluimpje. Gevonden tussen de netels in een oude populieren-aanplanting, na het horen van een "dudeljoo" vlakbij.

Vanaf april kunnen we weer uitkijken naar de terugkeer van de wielewaal vanuit het verre Afrika. Door heel Europa trekt hij een spoor van frivole namen: papa-figo, oropendola, rigogolo, sukologos, loriot, pirol... Een vertegenwoordiger uit de tropen die ons komt verblijden met zijn gouden verenkleed dat aanleiding gaf tot de wetenschappelijke naam "orio-lus", een woord dat vreemd genoeg net zo goed een weergave van de vrolijke, extravagante roep is.

De oorsprong van de wielewaalfamilie ligt in de tropen, waar nu nog veruit de meeste soorten voorkomen. Eén soort, die wij de wielewaal noemen, komt bij ons in het noorden het warme deel van het jaar doorbrengen. In het voorjaar eet hij grote insecten (waaronder harige rupsen), tevens krachtvoer voor de jongen. In de zomer oogst hij fruit (met een voorliefde voor kersen), brandstof voor de terugkeer naar het zuiden. Geel en zwart: tropisch en tegelijk de meest Vlaamse vogel die je kan vinden. De rode snavel zorgt voor een Belgisch accent, maar in Wallonië zitten lang niet zoveel wielewalen als het tweede deel van hun naam zou doen vermoeden. Wellicht omdat je alleen in Vlaanderen zoveel kersenkwekers hebt. Maar ook omdat de wielewaal een voorkeur heeft voor onze typisch Vlaamse natuur vol populieren, waar hij ook in broedt.

Als kind had ik een vogelboek getiteld "Hoe en waarom: Vogels". Het was een bewerking van een Amerikaans boek, waardoor ik lang in de waan

Tekening mannetje wielewaal.

Tekening: Mike Langman (rspb-images.com)

geleefd heb dat er ooit een rode kardinaalsvogel zou verschijnen op de voedertafel in onze achtertuin. In dat boek stond ook een dubbele pagina met afbeeldingen van nesten. Het nest dat het meest tot de verbeelding sprak, buiten dat van de roodkeelkolibri natuurlijk, was een onwaarschijnlijk bouwsel getekend "wielewaal". Een ondiepe beurs of doorgezakte hangmat, opgehangen aan een dunne takvork. Bezieler en medeoprichter van vereniging "De Wielewaal" E.H. Fr.Segers schreef in 1943 een artikel "Wielewaalnesten", waarin hij uitlegt hoe de vogel zijn nest bouwt. Om het geheim te ontrafelen, werden enkele nesten in aanbouw ontrafeld. Het nest mag dan wel een speciaal design hebben, voor de jongen is het een constant gewring en de opluchting bij het verlaten van het nest moet groot zijn.

Een onzichtbare vogel is moeilijk te inventariseren, wat de wild uiteenlopende cijfers van Birdlife International kan verklaren: 3,4 tot 7,1 miljoen broedparen in Europa. Je kan troost putten uit zulke cijfers, maar de achteruitgang is helaas niet meer te stuiten. Toch heb ik de moed nog niet opgegeven om ooit een wielewaal te zien. Ik kan niet wachten tot het weer april is.

Koen Verhoeven is één van de gezichten achter waarnemingen.be. Hij gaf al 2373 waargenomen soorten in.

Ik ben fan van het eerst uur van www.waarnemingen.be. Vanaf de start nam ik contact op met Wouter van Natuurpunt Studie om na te gaan of ik kon helpen bij het uitbouwen en onderhouden van die website. Dat kon, en zo werd ik "admin" voor de soortengroep kevers. Dat wil zeggen dat ik regelmatig de ingevoerde waarnemingen nakijk. Soms wordt de datum verkeerd ingevoerd of maakt er iemand een typefout. Ook gebeurt het dat een vrijwilliger een soort verkeerd determineert. Dan geef ik tips over hoe je de soort juist determineert. Ik vind het interessant om mensen verder te helpen en zo ook de kwaliteit van waarnemingen.be hoog te houden: twee "vliegen" in één klap. Ik zie de website immers ook als een educatief instrument.

Op mijn 12de kreeg ik de natuurmicrobe van een leraar en dus kijk ik al van jongs af aan naar de natuur in mijn omgeving. Zo bouw je langzaam je soortenkennis op. Ik startte met planten en verruimde mijn interessegebied stapje voor stapje. Door waarnemingen.be op te volgen, leer ik trouwens nog elke dag bij.

In onze tuin, vlakbij het centrum van Deinze, zag ik al meer dan 600 soorten! Een tip: kijk altijd goed rond in je omgeving, er zal een hele leefwereld voor je open gaan. Je zal verbaasd zijn hoe bijzonder groot de biodiversiteit vlak onder onze neus is. Een ideaal moment om dit te ontdekken is "Tel mee tot 2010" op 22 & 23 mei 2010. Tot dan.

www.natuurpunt.be/telmeetot2010

Natuur.oriolus

De jongste Oriolus (nr. 4-2009) brengt een interessant onderzoek over het broedsucces van steenuilen. Enkele vrijwilligers in Haspengouw hebben heel wat inspanningen gedaan om zicht te krijgen op de wensen van deze sympathieke uiltjes. Door middel

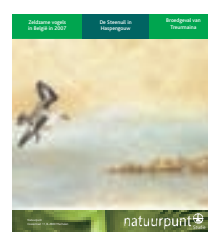

Steenuil, foto: Danny Minne

van nestkasten hebben ze positief weten in te spelen op het broedsucces van de soort, vaak door de plaatsing van de kasten bij te stellen en door de nestkasten zelf te optimaliseren zodat plundering door bvb. steenmarters werd verhinderd. In het jaarlijks rapport bewijzen de leden van het BAHC (zeldzaamhedencommissie) dat er weer heel wat werd gezien in 2007. In een bescheiden hoekje vertelt een ambitieus drieteenstrandloperje ons hoe het op vijf dagen tijd van het gure Noorwegen naar het bloedhete Ghana trok, snel zo maar eventjes tegen 1200 kilometer per dag... Het blijven straffe mannen, die vogels...

Meer info: www.natuurpunt.be/oriolus

Natuur.oriolus

Natuur.focus

De vuursalamander is de enige inheemse landsalamander in België. Hij kan wel 20 cm lang worden en is herkenbaar aan zijn glanzende zwarte kleur en gele tekening.

Vuursalamander, foto: Danny Minne

Vuursalamanders zijn vooral 's nachts actief en brengen bijna het hele jaar op het land door. Helaas is de vuursalamander een kwetsbare soort. In het zuiden van Oost-Vlaanderen onderzocht Natuurpunt Studie de actuele toestand, ecologie en verspreiding, als aanloop naar een soortbeschermingsplan. In Limburg adopteerde elke gemeente een plant of een diersoort. Niet alleen aaibare soorten als de das en de boomkikker, maar bijvoorbeeld ook de vinpootsalamander en de boskrekkel. Het verhaal van dit project is een inspirerend voorbeeld! Verder leren we bij over begrazing met schapen en wordt het klein warkruid ontrafeld. Hoe kan een aangepast beheer dit fascinerende heideplantje helpen? Geïnteresseerd?

De inhoud van dit nummer bekijken, enkele artikels lezen of abonneren kan via

www.natuurpunt.be/focus.

Natuur.focus

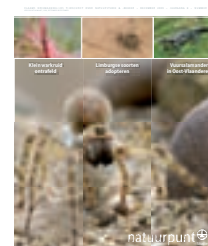

Foto: Tine Wouters

Dieren onder de wielen

Met dit project willen we in kaart brengen hoeveel fauna-slachtoffers er op de Vlaamse wegen vallen, welke diersoorten verkeersgevoelig zijn en waar de belangrijkste knelpunten liggen in het Vlaamse wegennet. De egel staat met stip op een, met 1279 slachtoffers, gevolgd door de vos (691) en de bunzing (417). Alvast bedankt voor jullie hulp en blijf vooral alle dode en aangereden dieren die je op Vlaamse wegen ziet ingeven. Door middel van die gegevens willen we zo veel mogelijk verkeersassen veiliger maken, zowel voor dieren als voor mensen.

www.dierenonderdewielen.be

40 jaar Gulke Putten

Op 30 mei is het feest in de Gulke Putten (Wingene/Ruislede, West-Vlaanderen). Dan vieren we 40 jaar zorg voor natuur en landschap. De Gulke Putten is een schitterend voorbeeld van het samengaan van natuur en techniek. Dat het gebied bewaard is gebleven als heidegebied, heeft te maken met het Radio-Elektrisch Centrum in Wingene-Ruislede. De omgeving van de zendmasten moest open en bosvrij gehouden worden waardoor de heide bewaard bleef. Het zendstation is nu nog in werking, terwijl de oude radiozendinstallaties als industriële archeologie beschermd zijn.

Je bent welkom vanaf 14u voor een unieke wandelgelegenheid, we openen namelijk een eenmalig natuurwandelpad. Verder is er animatie voor de kinderen, een gezellige bar met lekkere hapjes, een tentoonstelling van modern beheermateriaal, informatie over het Life+project en verhalen en foto's uit het verleden van dit natuurgebied. De parking met start van de wandeling en feesttent is voorzien aan de Belradio in de St.-Pieterveldstraat in Wingene en zal aangeduid worden met bewegwijzering vanaf de E40, afrit 10.

Meer info: christine.verscheure@scarlet.be

Op de pedalen tijdens de Meetjeslandse Gordel!

Zondag 6 juni 2010

Natuurpunt en Partners Meetjesland, de Meetjeslandse afdelingen van Natuurpunt en Regionaal Landschap Meetjesland, organiseren voor de vijfde keer de Meetjeslandse Gordel. Kies een route en fiets op eigen tempo langs boswegen, kerkwegels, dijken en kanalen dwars door het Meetjesland, stuk voor stuk trage wegen waar de auto op het achterplan verdwijnt. Tijdens de fietstocht kan je even verpozen in een open ecotuin van VELT of een kijkje nemen in een biologisch bedrijf, luisteren naar een Meetjeslands verhaal of genieten van een drankje. Doe ook mee aan één van de activiteiten op de centrale locatie in Het Leen in Eeklo.

Starten is mogelijk van 10 tot 15u op verschillende locaties in het Meetjesland.

Alle info op www.NPMeetjesland.be/gordel

Geflitst

Het gamma Natuur.flitsen blijft uitbreiden! Sinds kort kan je je via natuurpunt.be ook abonneren op de gratis Biodiversiteits.flits en de Hyla.flits. De **Biodiversiteits.flits** verschijnt 6 keer in het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit en stelt voor jou een biodivers menu samen. De **Hyla.flits** is de digitale nieuwsbrief van de reptielen- en amfibieënwerkgroep van Natuurpunt en verschijnt van zodra er interessant nieuws te vertellen is. Blijf je graag op de hoogte van alles wat reilt en zeilt binnen Natuurpunt, Natuur.Beleid, Natuur.Studie of Natuurpunt Educatie, of zit je graag tussen de vogels, vlinders, paddenstoelen of zoogdieren, schrijf je dan vandaag nog in op onze nieuwsbrieven. Bekijk het volledige gamma natuurflitsen en stel je abonnement samen op www.natuurpunt.be/flits.

Open Bronnendag

9 mei 2010

In de gemeente Heuvelland vind je een aantal prachtige natuurgebieden. Het heuvelachtige terrein en de drassigheid van de brongebieden daar maken het de wandelaars niet altijd gemakkelijk. Daarom legt Natuurpunt dit voorjaar knuppelpaden en houten trappen aan, met de financiële steun van de Vlaamse overheid. Op zondag 9 mei worden die paden tussen Sulferberg en Broekelzen plechtig ingewandeld. De bronbossen staan dan op hun mooist: dotterbloem, boshyacint, daslook en het zeldzame goudveil bloeien en geuren dan weelderig. Vanaf 14u zijn er geleide wandelingen.

Meer info: De Bron vzw, 051-54 52 44 of

www.debron.be

Internationaal Jaar van de Biodiversiteit Van Nagoya naar Natuurpunt

De achteruitgang van de biodiversiteit is samen met de klimaatverandering het grootste milieuprobleem van de 21ste eeuw. In 2010, het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit, wordt dit extra in de kijker gezet. Met als climax een wereldtop over biodiversiteit in het Japanse Nagoya. Maar ook op lokaal, nationaal en Europees vlak wordt er duchtig geëvalueerd en gepland. Natuurpunt trekt mee de kar, rond de tafel en op het terrein.

Tekst: Steven Vanholme & Jos Gysels

Biodiversiteit

2010 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. Dit is het hoogtepunt van een lang proces. In de loop van de 20ste eeuw was er zowel op nationaal als op internationaal vlak steeds meer aandacht voor natuurbehoud: bescherming van soorten enerzijds, bescherming van bedreigde gebieden anderzijds. De term biologische diversiteit –kortweg biodiversiteit– dook pas aan het einde van de 20ste eeuw op. Uitgangspunt is dat de natuur veel complexer is dan een losse verzameling van soorten en natuurgebieden. Er is de genetische diversiteit binnen soorten, de wisselwerkingen tussen alle levende organismen en hun omgeving, de onderlinge samenhang tussen verschillende ecosystemen en het belang van die ecosystemen voor de mens.

Natuur is geld

Enkele jaren geleden rees het idee om een grote studie te maken over het economisch belang van biodiversiteit: TEEB, of "The Economics of Ecosystems and Biodiversity". In de voorbije maanden verschenen de eerste deelrapporten. Ze geven allen aan dat

"We onderschatten de waarde van de diensten en grondstoffen die de natuur aan onze maatschappij levert"

we de waarde van de diensten en grondstoffen die de natuur aan onze maatschappij levert onderschatten en dat ons dat op termijn zeer duur te staan kan komen. Bijen zorgen voor bevruchting, mangroves

actie@reactie

Overleg instandhoudingsdoelstellingen

Met enige vertraging start rond deze tijd het overlegproces over de gebiedsspecifieke natuurdoelen. Overheid, landbouwers, bosbeheerders, jagers, ondernemers en natuurbeschermers bekijken dan samen per habitatrichtlijngebied of de vooropgestelde wetenschappelijke natuurdoelen maatschappelijk haalbaar zijn. Er moeten voor 34 habitatrichtlijngebieden doelen opgesteld worden, maar de omslachtige procedure die door de overheid gehanteerd wordt, leidt ertoe dat slechts voor 8 gebieden een voorlopig akkoord zal kunnen bereikt worden tegen eind 2010, de Europese deadline.

www.natuurpunt.be/natuurdoelen

Bedrijven en biodiversiteit

Ook bedrijven kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de instandhouding en het herstel van onze biodiversiteit. In het kader van het Jaar van de Biodiversiteit lanceert Natuurpunt, met de steun van de Vlaamse overheid, het project biodiversiteit@bedrijven. Hiermee willen we het draagvlak voor natuur verbreden bij ondernemers (organisaties) en de samenwerking aanmoedigen tussen natuurbeschermers en bedrijven. Om die samenwerking nog te verbeteren, werken we o.a. aan een basishandleiding die meer informatie geeft over hoe bedrijven kunnen investeren in natuur. Geïnteresseerde Natuurpuntafdelingen, werknemers en werkgevers kunnen contact opnemen met benno.geertsma@natuurpunt.be www.natuurpunt.be/beleid > dossiers > bedrijven

zorgen voor hout en kustbescherming, natte natuurgebieden slaan water op bij hevige regenval, en geven dat langzaam vrij in droogteperiodes,... Stuk voor stuk ecosysteemdiensten die miljarden euro's waard zijn!

Countdown 2010

Een belangrijke stap in de erkenning en de bescherming van de biodiversiteit was de ondertekening van het Biodiversiteitsverdrag op de milieutop in Rio de Janeiro in 1992. Dat verdrag heeft het niet alleen over beschermingsmaatregelen, maar ook over financiële

middelen, het duurzaam gebruik van genetische rijkdom en een eerlijke verdeling van de winsten die voortvloeien uit de biotechnologie.

10 jaar na de conferentie in Rio werd er in Johannesburg een "vervolgconferentie" gehouden: Rio +10. Daar werd afgesproken om de snelheid van de achteruitgang van biodiversiteit aanzienlijk te verminderen tegen 2010. Europa legde de lat nog hoger. Al in 2001 beslisten de Europese staatshoofden en regeringsleiders in het Zweedse Göteborg dat de achteruitgang van de biodiversiteit in de EU tegen

*Het kalkmoeras van het Torfbroek behoort tot de zeldzaamste en meest soortenrijke habitattypen in Vlaanderen.
Foto: An De Wilde*

Meer wegen voor nog meer (elektrische) auto's?

De elektrische wagen is deze maanden ongeveer dagelijks in het nieuws. Maar die kan slechts een (deel van) de oplossing zijn als hij op groene stroom rijdt en effectief één of meerdere wagens met een verbrandingsmotor vervangt. Daarnaast is er vooral nood aan een mobiliteitsbeleid dat inzet op minder verplaatsingen en minder wegen.

Landbouw

De voorbereidingen van de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zijn begonnen. Deze hervormingen zullen bepalen hoe de Europese en Vlaamse landbouw er ná 2013 zal uitzien. In de voorbije maanden hebben verschillende groepen hun verwachtingen op tafel

gelegd. Ook de Europese milieubeweging. We vragen dat er meer aandacht gaat naar biodiversiteit en landschapsherstel in het landbouwgebied.

www.natuurpunt.be/beleid > dossiers > landbouw

Klimaat

Na de mislukte klimaatonderhandelingen in Kopenhagen is lokale klimaatactie belangrijker dan ooit. Steden, provincies, gewesten,... kunnen aan de wereldleiders tonen dat het mogelijk is de uitstoot met 30 tot 40% te verminderen tegen 2020. De Provincie Limburg streeft er zelfs naar om klimaatneutraal te zijn. Aan elk van ons om hieraan bij te dragen, en onze lokale bestuurders tot concrete klimaatactie aan te porren.

www.natuurpunt.be/klimaat

actie@reactie

Waar was jij in 2010?

Wil je met jouw vereniging een thema-avond over het biodiversiteitsjaar organiseren? Dan kan je bij ons een spreekbeurt bestellen

"Waar was jij in 2010?" gaat in op de actualiteit rond biodiversiteit. Op wereldvlak is er de grote conferentie in het Japanse Nagoya. We hebben aandacht voor de Europese ambities en uiteraard ook voor de Belgische en Vlaamse positie. In het tweede deel wordt een overzicht gegeven van acties en mogelijkheden om tijdens (en na) het internationaal jaar aan de slag te gaan met biodiversiteit.

De voordracht is onder meer geschikt voor gemeentelijke milieuadviesraden. De spreektijd bedraagt 1,5 uur maar kan aangepast worden op vraag. Spreker is Jos Gysels, Diensthoofd Natuurpunt Educatie.

Meer info: Annelore Nys, annelore.nys@natuurpunt.be of Jos Gysels, jos.gysels@natuurpunt.be

2010 moest gestopt worden. Vlaanderen heeft die laatste doelstelling letterlijk overgenomen in het meest recente milieu- en natuurplan MINA 3.

Het rapport

Ondertussen is duidelijk geworden dat die doelstellingen niet gehaald zijn. Niet op internationaal vlak, niet op Europees vlak en niet op Vlaams vlak.

Op Europees niveau blijkt dat onder andere uit de zesjaarlijkse rapporten die moeten worden opgesteld in het kader van art. 17 van de Habitatrichtlijn. Dat zijn rapporten over de staat van instandhouding van Europees belangrijke soorten en natuurtypen. Het rapport dat vorig jaar verscheen, schetst een somber beeld van de situatie. Vooral graslanden, "wetlands" en kusthabitats staan onder druk, onder andere door de intensivering van de landbouw. De impact van belangrijke bedreigingen zoals habitatverlies, klimaatverandering en invasieve soorten neemt nog in belang toe.

"De achteruitgang van de biodiversiteit in de EU moest tegen 2010 gestopt worden"

De Vlaamse situatie wordt in kaart gebracht door een groot aantal natuurstudiewerkgroepen, netwerken van vrijwilligers en door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Het INBO staat ondermeer in voor de opmaak van de tweejaarlijkse natuurrapporten (NARA's) en is verantwoordelijk voor de opmaak van Rode Lijsten. Dat zijn inventarissen van bedreigde soorten die zeldzaam zijn en bovendien een neerwaartse trend vertonen. Momenteel is de status van bijna 4000 soorten (ongeveer 10% van het aantal gekende soorten in Vlaanderen) bekend. 7% van de onderzochte soorten zijn intussen al uit Vlaanderen verdwenen. 28% is kwetsbaar of (met uitsterven) bedreigd. Samen dus meer dan een derde.

De groenknolorchis is een soort met een ongunstige staat van instandhouding. Foto: Vilda/Yves Adams

Specifieke cijfers met betrekking tot de soorten die vermeld zijn in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geven eenzelfde beeld: amper een kwart van die soorten kent in Vlaanderen een gunstige toestand. 22% scoort matig ongunstig en 36% zelfs zeer ongunstig. Slechts twee van de 47 in Vlaanderen voorkomende Europees beschermde habitats halen de door Europa vooropgestelde norm.

Anders en beter

Gelukkig heeft dit er niet toe geleid dat het de laatste jaren stilletjes geworden is rond de "Countdown 2010"-doelstelling. Het betekent evenmin dat de deadline verschuift. Op verschillende niveaus wordt erkend dat biodiversiteitsbehoud essentieel is en dat we een tand moeten bijsteken. De Countdowndoelstelling was niet onhaalbaar, maar "men" is niet of veel te laat in actie geschoten. We hebben niet alleen nieuwe ambities nodig voor 2020 en 2050, maar vooral ook instrumenten en financiële middelen om die doelstelling te halen

Europa en Nagoya

In oktober van dit jaar wordt in Nagoya de 10de bijeenkomst van de partijen van het Biodiversiteitsverdrag gehouden. De evaluatie van de Countdown 2010

doelstelling en de verdere opvolging staan hoog op de agenda. Europa wil daar duidelijk haar beste beentje voorzetten. In januari gaf de Europese Commissie de voorzet. In een rapport wordt het belang van biodiversiteitsbescherming uit de doeken gedaan en worden 4 scenario's gepresenteerd voor het natuurbeleid in het komende decennium. Gaande van "een lichte achteruitgang is toegestaan" tot "herstel van biodiversiteit en ecosysteemdiensten". In de komende maanden zullen de Raad en het Parlement knopen moeten doorhakken.

"Biodiversiteitsbehoud is essentieel"

Integratie

Wat er uiteindelijk ook beslist wordt, het is nu al duidelijk dat de doelstellingen alleen zullen gehaald worden als iedereen meedoet. "Integratie" is daarbij een sleutelbegrip. Biodiversiteit moet beter geïntegreerd worden in andere beleidsdomeinen. De milieubeweging kijkt in het bijzonder uit naar de geplande hervorming van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid en visserijbeleid. De voorbije decennia hebben de beleidskeuzes en de daarmee gepaard gaande intensivering in beide sectoren tot een enorme achteruitgang van de natuur geleid. Het is nu tijd voor een ommezwaai.

Ook in Vlaanderen

Ook in Vlaanderen is het biodiversiteitsbeleid aan een inhaalmanoeuvre bezig. De voorbije maanden werd er veel aandacht besteed aan de Europese instandhoudingsdoelstellingen. Voor een hele reeks kwetsbare soorten en natuurtypes (habitats) wordt vastgelegd wat precies hun "gunstige staat van instandhouding" is. Daarvoor moeten we weten hoeveel individuen er van een bepaalde soort nodig zijn om te kunnen spreken van een leefbare populatie.

Het vliegend hert is een bedreigde kever. Foto: An De Wilde

De otter, uitgestorven in Vlaanderen. Foto: Vilda/Yves Adams

En hoe groot bijvoorbeeld een heidegebied moet zijn om alle typische heidesoorten te kunnen herbergen. Het vaststellen van doelen kan helpen om te komen tot een meer kwaliteitsvolle en diverse natuur. Omlijnende doelen zorgen voor een betere en meetbare bescherming.

"Biodiversiteit moet beter geïntegreerd worden in andere beleidsdomeinen"

Plannen

Daarnaast is biodiversiteit ook aanwezig in de Vlaamse toekomstplannen. Het Pact 2020, dat in 2009 in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) is afgesloten tussen regering, sociale partners en middenveldorganisaties, stelt als doel dat Vlaanderen "inzake biodiversiteit in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aankan".

In het regeerakkoord van juli 2009 van de nieuwe regering Peeters wordt zelfs uitdrukkelijk verwezen naar het biodiversiteitsjaar 2010. "We werken ambitieus aan het behoud, het herstel en de versterking van de biologische diversiteit." En: "Vlaanderen benut het Europees voorzitterschap in 2010, ook het jaar van de biodiversiteit, om te tonen waar het internationaal wil staan." Deze doelstellingen worden gekoppeld aan het opstellen van de instandhoudingsdoelstellingen.

Middelen

Nu is het natuurlijk nog afwachten of er voor al die plannen ook de nodige middelen op tafel komen. Wij zullen er alvast voor zorgen dat biodiversiteit ook lang na het biodiversiteitsjaar hoog op de politieke agenda blijft.

Indrukwekkend onder water

Maak kennis met de waterdiertjes

Heb je al gehoord van schaatsenrijders, bootsmannetjes, haften, steenvliegen, waterroofkevers en zoetwaterpissebedden? Wie aan waterdiertjes denkt, denkt in de eerste plaats waarschijnlijk aan muggen en libellen. Maar ook onder het wateroppervlak kan je kennis maken met heel wat heldhaftige diertjes die over indrukwekkende eigenschappen beschikken. Lange adembuizen, camouflagekleuren, dijen met dolken, zuignappen, krachtige poten en kleverig spinsel zijn onmisbaar in hun universum. Welkom in de onderwaterwereld.

Tekst: Nobby Thys

Schaatsenrijder

Schaatsenrijders schaatsen op het water dankzij waterafstotende haren onder hun lange poten. De middelste poten dienen om te roeien, de achterste om te sturen en de voorste om trillingen op het watervlak te voelen. Op die manier ontdekken ze spartelende vliegen en andere insecten, die vak-kundig leeggezogen worden.

Foto: An De Wilde

Waterschorpioen

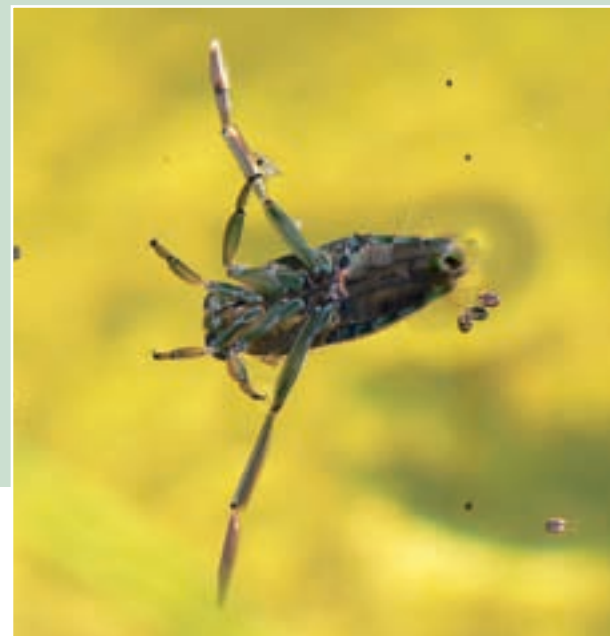
Het meest indrukwekkende kenmerk van de waterscorpioen is zijn lange adembuis. Die steekt hij boven water om lucht te verzamelen. Met zijn krachtige voorpoten houdt hij zijn prooien in bedwang terwijl hij ze leegzuigt met zijn spitse snuit.

Foto: An De Wilde

Bootsmannetje

Bootsmannetjes of ruggezwemmers hebben de vorm van een boot. Hun bovenkant is zilverachtig en hun onderkant bruinig. Ze zijn het best gecamoufleerd als ze op hun rug zwemmen, want van op de poelbodem bekeken contrasteert het zilvergrijs weinig met de grijsblauwe lucht en van bovenuit bekeken valt de bruine kleur weinig op tegen de donkere poelbodem.

Foto: An De Wilde

▲ Platte waterwants

De platte waterwants heeft, zoals veel waterinsecten, haren aan de achterpoten om sneller te zwemmen. In de dijen van de voorpoten zitten dolkjes verscholen waarmee ze hun prooi kunnen verschalken.

Foto: An De Wilde

◀ Geelgerande waterroofkever

Geelgerande waterroofkevers zijn met hun 3 tot 4,5 cm lengte de grootste waterkevers.

Hun larven worden zelfs tot 6 cm lang. Het zijn toppredatoren onder water die zich voeden met insecten(larven), amfibieën en vissen.

Foto: An De Wilde

Haft

Haften zijn de larven van eendagsvliegen. Ze ademen door kieuwen aan de zijkanten van hun lichaam. Zowel de adulten als de larven hebben 2 tot 3 lange staartdraden. De volwassen dieren hebben geen mond, vandaar dat ze geen lang leven beschoren zijn.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Kokerjufferlarve

Kokerjufferlarven zitten meestal goed gecamoufleerd in een kokertje dat ze opbouwen door op maat geknaagde plantendeeltjes (en soms steentjes) met spinsel aan elkaar te plakken. Vanuit hun schuilplaats vangen ze kleine waterdierpjes.

Foto: Vilda/ Rollin Verlinde

Libellenlarve

Libellenlarven zijn echte predatoren. Ze kunnen vliegenvlug een prooi naderen dankzij hun erg gestroomlijnd lichaam, het uitstuwen van water uit hun achterlijf en het uitklappen van hun onderlip. Allerlei insecten, maar ook kikkervisjes en soms vissen staan op het menu.

Foto: An De Wilde

Bloedzuiger

Bloedzuigers zijn in het bezit van twee zuignappen waarmee ze zich kunnen voortbewegen op een vaste ondergrond. Een grappig zicht, want ze gaan één zuignap zo ver verplaatsen dat hun lichaam erg lang en smal wordt, om daarna de zuignap weer vlak bij de andere te brengen waardoor het dier weer kort en dik wordt.

Foto: An De Wilde

◀ Steenvlieg

Steenvliegen kan je vinden onder stenen in het water. Het merendeel van de soorten komt enkel voor in schoon, snelstromend water met een hoog zuurstofgehalte. Dit verklaart waarom ze in Wallonië nog frequent voorkomen, maar in Vlaanderen erg zeldzaam zijn. De larven eten algen, mossen en kleine insecten en zijn op hun beurt het voedsel voor vissen, zoals forellen.

Foto: An De Wilde

Waterspin ▶

De waterspin kan tot 1,5 cm groot worden en leeft (bijna) permanent onder water. De fluweelachtige lichaamsharen houden lucht vast, waarmee de spin onder water kan ademen. Zelfs haar web maakt ze onder water, een klokvormig web waaronder ze een grote luchtbel aanbrengt. De eitjes ontwikkelen zich in deze "duikersklok". Ze vangt waterdieren, haar scherpe kaken kunnen zelfs door onze huid.

Foto: Maarten Jacobs

◀ Zoetwaterpissebed

Zoetwaterpissebedden zijn de opruimers van de poel. De schaaldieren krui- pen met hun 14 pootjes rond over de bodem omdat daar veel dode planten en dieren te vinden zijn. Dankzij hun sterk ruggelings afgeplatte lichaam gaan ze niet drijven. Met hun kieuwen halen ze zuurstof uit het water

Foto: Dirk-Jan Saaltink

Bezoekerscentrum De Klapekster

In het noorden van de provincie Antwerpen, tegen de Nederlandse grens, vind je Wortel Kolonie. Het is het eerste beschermde landschap in Vlaanderen en werd gevormd door jarenlange noeste arbeid van de landlopers die destijds in de kolonie geplaatst werden.

Foto: Wim Verschraegen

Wortel Kolonie wordt gekenmerkt door de drevenstructuur die natuur, bos en landbouw op een prachtige manier met elkaar verbindt. Dit is het paradijs voor wandelaars, fietsers en natuurliefhebbers.

Op een boogscheut van Wortel Kolonie ligt de vallei van het Merkske. De beek die hier de grillige grens tussen Nederland en België tekent, kronkelt door een vallei die bol staat van de natuurwaarden. Zowel Nederland als Vlaanderen hechten groot belang aan dit prachtige natuurgebied. Nederland startte hier met een groot natuurinrichtingsproject en in het beekdal van het Merkske beheert Natuurpunt De Halsche Beemden.

Vrijwilligers van Natuurpunt Markvallei restaureerden met de steun van het Hoogstraatse stadsbestuur een gedeelte van de voormalige landlopersboerderij en brachten er bezoekerscentrum De Klapekster in onder. De Klapekster is de uitvalbasis geworden voor activiteiten, wandelingen en fietstochten. Je kan hier altijd terecht voor een drankje. In het bezoekerscentrum kan je verschillende wandelingen op maat vinden en ook geleide wandelingen zijn, na afspraak, mogelijk. In de Klapekster kan je nog tot eind augustus de tentoonstelling "Mineralen in Geuren en Kleuren" bekijken. Op 18 april wordt in Wortel Kolonie een Kempendag georganiseerd. Natuurpunt is hier ook present, de plaatselijke afdeling viert dan haar dertigste verjaardag.

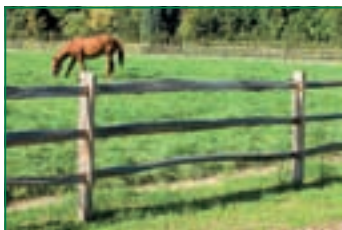

Foto: Wim Verschraegen

Bezoekerscentrum De Klapekster
Kolonie 41, 2323 Wortel
Telefoon: 03-383 02 08
E-mail: bc.deklapekster@natuurpunt.be

Openingsuren:
Donderdag tot en met zondag, van 13u tot 17u.
Groepen ook op andere tijdstippen na afspraak.

Alle info over de bezoekerscentra van Natuurpunt op www.natuurpunt.be/bezoekerscentra en in de colofon op p. 55.

ECOLOGISCH EN TIJDLOOS DESIGN...

De kastanjehouten producten van **CASTANEA**, tuinafsluitingen, tuinpoortjes, steunpalen, Post & Rail-afsluitingen, enz... passen door hun tijdloos design in elke tuin. Ze zijn afkomstig uit de ecologisch beheerde hakhoutbossen van de Limousin en zijn van nature bestand tegen schimmel en vocht. Impregneren is dus overbodig.

CASTANEA
de natuur bekent kleur

In heel Vlaanderen vind je verkooppadressen van **CASTANEA**. Voor meer informatie over het volledige **CASTANEA** assortiment bel naar **0473 43 00 87** of surf naar **www.castanea.be**

Natuur vroeger & nu:

De Leiemeersen

van slib- en huisvuilstort naar orchideeënpracht

Tekst & foto's: Kris Decler

Vijftig jaar geleden werd een laagveenmoeras in de Vallei van de Zuidleie, ten zuiden van Brugge (West-Vlaanderen), opgehoogd met specie afkomstig uit het nabijgelegen kanaal Gent-Brugge en de Brugse reien. Voor de gemeente Oostkamp bleek het een interessante plek om haar huisvuil te dumpen. Slechts 3 hectaren moeras bleven gespaard. Die kwamen in 1981 in handen van Natuurpunt: de "Leiemeersen". Al gauw werd uitgekeken naar mogelijkheden om de rest van het aangetaste moerasgebied te herstellen. In de periode 1992-1994 werd met de steun van de Vlaamse overheid (Waterwegen en Zeekanaal NV) experimenteel gestart met het afgraven van 2ha opgehoogde grond tot op de originele veenbodem. Die aanpak was toen een primeur voor Vlaanderen.

Het resultaat overtrof alle verwachtingen. Daarom werden in 2002 nog 2ha specie afgegraven en in 2005 ook 0,4ha huisvuilstort. Een oude meander van de Zuidleie werd hersteld. Ook een zone van 1,5ha, die al omstreeks 1850 was opgehoogd met grondspecie, afkomstig van een toenmalige kanaalverbreding, werd in de oorspronkelijke staat hersteld (periode 2001-2006). In totaal werden zo'n 26.000m³ grond en 6000m³ huisvuil verwijderd.

De ongelooflijke resultaten van het natuurherstelproject zijn ondertussen tot ver in het buitenland bekend. Waar vroeger een stort lag, brengen tegenwoordig duizenden wilde orchideeën (vooral de brede orchis, maar ook de rietorchis, de gevlekte orchis en de moeraswespenorchis) de bezoeker in bekoring. Het terrein kent een enorme soortenrijkdom dankzij subtiele

verschillen in hoogteligging en bodemtype. Er komt ook een grote populatie moerassprinkhanen voor. Natuurpunt koestert het gebied en voorziet jaarlijks één of twee maaibeurten om al dit fraais te behouden en verder te ontwikkelen. Dit kan alleen met de inzet van talrijke enthousiaste vrijwilligers. Elders ontwikkelen zich fraaie rietkragen en elzenbroekbos. De oude arm van de Zuidleie kleurt wit van waterviolier en geel van loos blaasjeskruid en gele plomp. In poelen domineren witte waterlelie en fonteinkruiden en laten de kikkerkoren zich al van ver horen. Een bezoekje waard!

Natuur voor iedereen

De Leiemeersen zijn omwille van hun grote kwetsbaarheid niet vrij toegankelijk. Je kan het wel bezichtigen vanaf het jaagpad langs het kanaal of tijdens geleide wandelingen. Op 16 mei is het er feest. Vanaf 10u kan je er doorlopend terecht voor geleide bezoeken. Er is ook een plantenbeurs, met verkoop van wilde tuinplanten en keukenkruiden. Van harte welkom! De hooidagen in de Leiemeersen vinden dit jaar plaats op 10 en 17 juli en 18 september. Een leuke activiteit voor jong en oud!

Meer info: www.natuurpunt.be/valleivandezuidleie

Met de gewaardeerde steun van W&Z

23.04 - 09.05 2010

NeuZEN aan Zee ...

www.weekvandezee.be

Westkust

Van De Nachtegaal tot de IJzermonding een keur aan natuur met de medewerking van Natuurpunt Westkust.

De Haan

Zeedorpen in De Haan en Wenduine, "pladi, plada pladijs" Natuurpunt De Haan presenteert honderden zeedieren.

Blankenberge

De Tweedaagse van Blankenberge brengt je naar de Uiterkse Polder. Bezoekerscentrum Uiterkse Polder voor topnatuur in Vlaanderen.

Knokke-Heist

Een natuurverkenning van Knokke-Heist, 12 wandelingen met Natuurpunt in de mooiste natuurgebieden.

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven
Kwaliteit. Het zit in ons.

Alles voor de ecologische tuin

Kwekerij van

- inheemse wilde planten
- kruiden en medicinale planten
- inheemse haagplanten en oude fruitboomrassen

Bloemenweidemengels en
'Schwegler'nestkasten

Biologische zaden en
plantgoed voor de moestuin

U kan onze catalogus bekomen mits toezending van 5 standaardpostzegels.

Ecoflora, Ninoofsesteenweg 671, 1500 Halle
Tel. 02 361 77 61 info@ecoflora.be
www.ecoflora.be

Natuur- en milieubeheer Studeren in de Kempen

CAMPUS
Geel

➤ BACHELOR in AGRO- en BIOTECHNOLOGIE
Biotechniek en milieubeheer

➤ BACHELOR in CHEMIE
Milieuwzorg

➤ MASTER in BIOWETENSCHAPPEN
Natuur en milieu

➤ **INFODAGEN 2010**
za 20 maart
do 01 juli
za 28 augustus

➤ **OPENDEURDAG 2010**
zo 25 april

ASOCIATIE
KULEUVEN

Kleinhoefstraat 4 - 2440 Geel
014 56 23 10 - info@khk.be

www.khk.be

Zonnen voor meer natuur

Wat?

Natuurpunt wil op verschillende manieren de strijd aanbinden tegen de klimaatverandering.

In de eerste plaats door zelf het voorbeeld te geven: zoveel mogelijk energie besparen bv. in het ecologisch natuur.huis, experimenteren met aardgaswagens en elektrische wagens, enz.

Daarnaast roepen we iedereen op minder te verbruiken: energiebesparing dus. Natuurpunt wil de mensen ook stimuleren om zonnepanelen te plaatsen op hun eigen woning. Door het stimulerend beleid van de overheid en bij stijgende energieprijzen, wordt dat voor steeds meer mensen haalbaar (en zelfs zeer interessant). Ons doel is even eenvoudig als ambitieus: in enkele jaren tijd in heel Vlaanderen en Brussel minimum 1001 zonne-installaties realiseren! Regisseur Nic Balthazar is peter van het project!

Wie?

Natuurpunt is – na zorgvuldige afweging – een partnerschap aangegaan met het bedrijf Linea Trovata SunTec voor het leveren en plaatsen van zonne-installaties. De samenwerking met Linea Trovata biedt ons de beste garanties om de ambitieuze doelstelling van dit project waar te maken.

Linea Trovata SunTec NV is een dochteronderneming van Linea Trovata NV, een aanbieder van totale oplossingen in de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van groene energie. Naast zonnepanelen en zonnecollectoren (boilers) specialiseert Linea Trovata SunTec zich ook in warmtepompen en micro-warmtekracht.

Het bedrijf is al jaren met die groene energie bezig vanuit een filosofie van duurzaamheid. Het heeft dus de juiste ingesteldheid maar ook de nodige kennis en ervaring, zowel voor particulieren als voor grote bedrijfsprojecten. Het bedrijf beschikt over een ruim netwerk van exclusieve installateurs en vertegenwoordigers, die constant informatie en vorming krijgen.

Linea Trovata garandeert de Natuurpunt-leden:

- een zeer scherpe prijs
- materiaal van topkwaliteit
- een zeer goede service (harde garanties, keuring installatie, volledige begeleiding bij aanvraag van subsidies en groenestroom-certificaten en vlotte dienst na verkoop)
- per installatie een gift aan Natuurpunt voor de natuur in Vlaanderen.

Prijzen gedaald!!

De actie loopt fantastisch. Tegen eind 2009 waren er 650 installaties effectief geplaatst bij particulieren. En in 2010 gaan we door! Het blijft immers zeer interessant om te investeren in zonne-energie. De steun van de overheid (groenestroomcertificaten) is dan wel gedaald maar Linea Trovata heeft zijn prijzen voor zonnepanelen kunnen verlagen! De terugverdientijd van je installatie blijft daardoor ongeveer dezelfde. Op de website vind je meer info en een formulier voor een offerte-aanvraag.

www.natuurpunt.be/zonnen

Zonnen voor meer natuur:

goed voor jou, goed voor het klimaat, goed voor de natuur!

natuurpunt
natuur voor iedereen

Linea Trovata

DE NIEUWE EL 42

DE NIEUWE KIJKDIMENSIE

De revolutionaire SWAROVISION technologie maakt nu bij de nieuwe EL 42 een voor verrekijkers tot nu toe ongeëvenaarde beeldkwaliteit mogelijk. De combinatie van Field Flatteners lenzen, HD-optiek, geoptimaliseerde coating en grote oogafstand zorgt voor maximale scherpte tot aan de rand, briljante kleuren en 100% groothoek-gezichtsveld, ook voor bril dragers.

NIEUW SCHERPSTELMECHANISME
close-focus van 1,5 m

Met nieuwe
SWAROVISION
technologie

UNIEKE OPEN EL-GREEP
met ongeëvenaarde functionaliteit

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM
SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Verwelkomingsstraat 17, B-1070 Brussel
Tel. 02/556 01 60, Fax 02/556 01 69
info@swarovskioptik.be

SWAROVSKI
OPTIK

**Uitneembaar
katern!**

Herbronnen in het Berchembos

Daslook, foto: Vilda/Yves Adams

Op de grens tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant liggen enkele prachtige Pajotse natuurparels: Berchembos en Hulsbroekbos. Liefhebbers van wilde bloemen kunnen in deze bronbosjes hun hart ophalen. In de lente zwaait de voorjaarsflora hier de plak. De wandeling biedt ook een rijke variatie aan holle wegen en hoogstamboomgaarden.

Tekst: Natuurpunt Roosdaal

Oranjetipje, een typische soort. Foto: An De Wilde

Sperwer, foto: François Van Bauwel

populierenrijen. Langs de beekvalleien vind je met mondjesmaat hooilanden, natte ruigten en moerassen. De steile hellingen en heuveltoppen zijn bedekt met loofbossen.

① Het Berchembos

Het Berchembos is net zoals het Zoniënwoud een overblijfsel van het oude Kolenwoud, een oerbos dat zich in de tijd van de Romeinen uitstreckte van de oevers van de Rijn en de Moezel tot de Noordzee. Het bos dankt zijn behoud aan zijn grillige reliëf, op een voor de streek typische asymmetrische heuvel, 60 tot 80 meter boven de zeespiegel. De vlakke stukken bos zijn tot in 1920 ontgonnen als landbouwgrond.

Typisch voor het Pajottenland is het glooiende landschap, doorsneden met beekvalleien en getooid met weilanden omzoomd door knotwilgen en

Berchembos ontleent zijn naam aan het gehucht Berchem, al vermeld in 966 onder de naam Berechaim wat een samenstelling is van "berga", "berg" en haima, "woning", dus "woning of nederzetting op de berg". Berg verwijst naar het heuvelachtig landschap, de woning was waarschijnlijk "Hof ter Berchem".

De Berchembosbeek ontspringt in het bos en wordt er door twee bronnen gevoed. Deze beek is de grens tussen Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen en loopt via de Wolfputbeek of Walputbeek noordwaarts door het gehucht Poelk in de Dender.

Drie bossen in één

Zowel het Berchembos zelf als de omzomende graslanden met oude heggen en hoogstamboomgaarden zijn biologisch waardevol. Natte bossen zoals het Berchembos staan overal onder druk. Niet alleen de oppervlakte aan natte bossen, maar ook de kwaliteit van die bossen is sterk achteruitgegaan. Je kan in dit bos drie types onderscheiden: bronbos, vogelkersessenbos en eiken-haagbeukenbos. Het kleine Berchembos is dus drie bossen in één!

Het bronbos, beperkt tot de smalle strook langs de bronbeek, is het rijkst aan soorten. Bronbossen komen voornamelijk voor als zeer kleine bosfragmentjes rond brongebieden en langs de oevers van de bovenlopen van beken. De vlekken en linten bronbos zijn soms zo klein dat ze gemakkelijk over het hoofd worden gezien.

Overzichtsplan

De luchtvochtigheid ligt er altijd hoog en het is er koeler. Door de natte bodem waaien bomen hier sneller om, waardoor er meer licht op de bodem valt en er gemakkelijk nieuwe bomen kiemen. Veel lentebloeiers profiteren vroeg in het voorjaar van het warmere bronwater en zorgen voor groene vlekken zodra de sneeuw verdwenen is. Het tere paarbladig goudveil is typisch voor zeer vochtige bosgrond bij beekjes en bronnen in heuvelachtig gebied. Gewone es en zwarte els groeien hier samen met reuzenpaardenstaart, hangende zegge en bittere veldkers.

Het vogelkers-essenbos groeit op de iets drogere plekken van het beekdal, waar het water 's zomers wat dieper wegzakt. Grondwater (kwel) of overstromingen met zuiver beekwater zorgen hier voor een echt plantenparadijs. Kenmerkend zijn de uitgestrekte tapijten bosanemoon in het vroege voorjaar, met daartussen diverse andere bosplanten als eenbes, moesdistel, dotterbloem en slanke sleutelbloem.

Ook het eiken-haagbeukenbos herbergt een schat aan wilde planten: gele dovenetel, wilde hyacint, gewone salomonszegel. Tot aan het asfalt schiet daslook massaal uit de grond. Ook gevlekte aronskelk duikt hier op en spekwortel groeit hier op een van zijn noordelijkste standplaatsen.

Beheer van het bos

Het beheer beoogt van Berchembos een toonmodel van een inheems bos te maken. Eind 2008 werd een klein populierenbos gekapt en daarna beplant met streekeigen plantgoed. We kozen voor soorten die aangepast

zijn aan de bodem van Berchembos, onder andere zomereik en Spaanse aak. Omdat het te beplanten perceel zich aan de rand van het bos bevond, voorzagen we ook struiken, zoals hazelaar en sleedoorn. De overgang van grasland naar bos wordt zo geleidelijker, wat vlinders en vleermuizen graag hebben.

Een aantal bomen zijn blijven staan: essen, elzen en hazelaars. Aan de rand staat nog een pracht van een eik, waarvan we een aantal jonge eikjes verwachten. Binnen 200 jaar zullen hier enkele reuzenbomen staan, met daaronder essen, haagbeuken, zoete kers en op de nattere stukken zwarte els.

In 2003 lanceerde het Agentschap voor Natuur en Bos een plan om Berchembos en het veel grotere Neigembos met elkaar te verbinden via bos of kleine landschapselementen. Dit plan is nog niet in uitvoering, maar uiteraard juichen we dit toe. Soorten die van bos profiteren zijn de bosuil, de boomklever, de kleine bonte specht, de vos, de hermelijn en de eekhoorn.

② Postkoetsweg

De holle Postkoetsweg is de kortste weg van het gehucht Berchem naar Meerbeke, dat 200 meter verder begint. Door de uitgesproken hoogteverschillen hebben holle wegen in de streek vaak bermen van twee tot zes meter. In Berchembos komt een nog diepere weg voor, de Postkoetsweg, met bermen van acht tot tien meter hoog. Die soort holle wegen staat bekend als het ravijntype, de zeldzaamste soort holle weg.

Daslook

Daslook is een in België vrij zeldzame plant die behoort tot de lookfamilie. De soort aanduiding *ursinum* – van de beren – is ontstaan door het oude bijgeloof dat beren na hun winterslaap zich eerst aan deze plant tegoed deden. Daarom wordt de plant af en toe ook berenlook genoemd. De naam daslook kan afgeleid zijn van dassen, die onder deze planten hun burcht zouden maken. De plant vormt van april tot juni uitgestrekte tapijten en trekt door zijn sterke uienlucht snel de aandacht.

In het zeer steile, diep ingesneden deel van de weg werd in 1999 een trapvormig knuppelpad aangelegd door het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën. Hakhoutbeheer langs het pad brengt meer licht en geeft kansen aan voorjaarsbloeiers zoals speenkruid, nagelkruid en boshyacint. Bramen worden gemaaid en op de erosiegevoelige flanken werd bosplantsoen geplant.

③ Mestdaghhut

De Mestdaghhut is een wilgenhut aan de zuidkant van het Hulsbroekbos. Ze werd vernoemd naar wijlen natuurliefhebber en voorzitter van Natuurpunt Roosdaal, Freddy Mestdagh. De koepelvormige hut werd gemaakt van wilgentenen. Die wortelen gemakkelijk en zorgen voor een levende hut. Dit kan je in je eigen tuin proberen! Door het hooiland te maaien en het maaisel af te voeren, verschrallen we hier de bodem, wat zorgt voor heel wat verschillende planten.

Mestdaghhut, een mooie picknickplaats. Foto: Liesbet Cleynhens

Een knuppelpad leidt je door drassig gebied. Foto: Liesbet Cleynhens

Goudveil, foto: Marcel Bex

Wandelen door de hoogstamboomgaard bij Hulsbroekbos.
Foto: Liesbet Cleyhens

④ Hulsbroekbos, betoverende natuur

In de schaduw van de Grot van Poelk vinden we het kleine Hulsbroekbos, eigendom van de gemeente Roosdaal en beheerd door Natuurpunt. Het Hulsbroekbos is een gemengd bronbos met planten die houden van natte voeten zoals paarbladig goudveil, grote valerianen en gewone engelwortel. Planten en dieren profiteren hier van een grote hoeveelheid dood hout om zich te voeden en verschuilen. De oudste bomen zijn meer dan 60 jaar oud. Daaronder vinden ook iep, aalbes en Gelderse roos een plekje.

Rond het Hulsbroekbos voorzien we een mantelzone van streekeigen struiken, zoals hazelaar en sleedoorn, om vogels en bosrandvlinders aan te trekken. Ook de rand van gesnoeide takken helpt daarbij. In 2004 werd naast het bos een poel aangelegd. Hier vinden amfibieën, insecten en vlinders een rust- en broedplek. Er is ook een hoogstamboomgaard geplant, die begraaasd wordt.

Sinds 2006 werken we systematisch aan het terrein naast de Mariagrot om dit zo

vlinder- en natuurvriendelijk mogelijk te maken. In 2006-2007 werd dit perceel terug bebost. Er wordt een intensief maaibeheer uitgevoerd tussen de aan-geplante struiken, waarbij bramen onderdrukt worden. De natuurlijke opslag van onder meer gewone es, schietwilg, zomereik en hazelaar wordt gevrijwaard. Hierdoor zien we bosanemoon, pinksterbloem en op de hoogste delen ook boshyacint opnieuw opduiken.

Natuurpunt Roosdaal heeft hier een Neighbour Wood project opgezet met de buurtbewoners. De burens worden betrokken bij het graasbeheer, het afvoeren van het maaisel, zwerfvuil ruimen en inventarisaties. Het brede Neighbour Wood concept vraagt om inbreng van anderen dan alleen natuurbeheerders bij ontwikkeling en beheer. De natuur is zo een instrument voor het creëren van meer gemeenschapsgevoel.

Praktisch

Startplaats

Herberg Den Haas, Wijngaardbosstraat 6, Gooik
(Let op: je GPS kan je over onverharde wegen leiden).

Bewegwijzerde route

Berchemboswandeling: 5,8 km, aangeduid met een rood vierkant op een witte zeshoek.

Toegankelijkheid

In regenperiodes zijn laarzen een absolute noodzaak. De steile hellingen kunnen dan erg modderig zijn. Om die reden zijn de paden niet geschikt voor kinderwagens of rolstoelen.

Picknick

De Mestdagghut is een ideale plaats om je meegebrachte boterhammen op te eten. In Herberg De Haas kan je terecht voor streekbieren, een boerenboterham of een mattentaartje. Je vindt hier ook een authentieke bollenbaan, waar het eeuwenoude platbolspel nog dagelijks beoefend wordt en er is een speeltuin.

Extra

De nabijgelegen Woestijnkapel, de Hertboomwindmolen en het Molenmuseum zijn een bezoekje waard.

Meer info

Rik Van Nuffel, 054-33 88 85, Marc Vloeberghen, 054-34 36 57. We organiseren regelmatig activiteiten en beheerdagen in het bos en begeleide natuurwandelingen zijn mogelijk op afspraak.

Vermeld "Project 9160 Berchembos" bij een eventuele gift op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt. Vanaf 30 euro wordt een fiscaal attest afgeleverd.

FEITEN & cijfers

Berchembos

Oppervlakte: 8,1 ha

In beheer sinds: 1995

Typische soorten: goudveil, eenbes, daslook, spekwortel, boshyacint, reuzenpaardenstaart, eekhoorn, oranjetipje

Typische biotopen: bron- en hellingbos, een nat en reliëfrijk bostype

Natuur ontdekken begint in je eigen tuin!

Natuurpunt heeft meer dan 500 natuurgebieden in beheer. Natuur om in te wandelen of fietsen, natuur om van te genieten. De oppervlakte aan tuinen in Vlaanderen is echter veel groter dan de oppervlakte aan beschermd natuurgebied. Het loont dus zeker de moeite om zelf te kiezen voor een natuurrijke tuin.

Natuurpunt organiseert verschillende acties waarmee je de natuur in je eigen tuin kan ontdekken en verbeteren: 'Vogels voeren en beloeën', 'Kijk, een kikker' en 'Vlinder mee'. Over deze en andere acties lees je alles op onze website. Je krijgt er ook heel wat tips om bijv. nestkasten te hangen of om je tuin ecologisch aan te leggen. Eén van die tips is geen chemische producten te gebruiken om 'onkruid' en 'ongedierte' te bestrijden. Als het toch niet anders kan, gebruik dan ecologische producten. Want die bestaan ook! Er zijn be-

drijven die een assortiment aanbieden van 100% natuurlijke meststoffen, milieuvriendelijke potgrond, ecologisch verantwoorde bodemverbeteraars en natuurlijke middelen om planten te beschermen.

Natuurpunt heeft met één van die bedrijven, een pionier in de sector, een samenwerking afgesloten: ECOstyle. Dat is al meer dan 40 jaar actief in de ontwikkeling van ecologisch verantwoorde producten voor de tuin.

ECOstyle steunt Natuurpunt financieel bij de verschillende tuinacties en voert promotie via tuinbeurzen en eigen publicaties. Natuurpunt zal op zijn beurt informatie over ecologische tuinproducten mee helpen verspreiden. Zo wint ook de natuur in je tuin eraan.

www.natuurpunt.be/tuin
www.ecostyle.be

Nieuw! Yofu met Vezen Da's bewust genieten

Provamel. Verwen jezelf met bio soja.

Ontdek Yofu met Vezen en kies voor een lekker gezond tussendoortje en een verrassende soja-variant op yoghurt. Yofu met Vezen is romig, licht verteerbaar en zit boordevol vezels. Deze snack is bovendien glutenvrij en goed voor je spijsvertering. Twee heerlijke tussendoortjes, binnenkort in je biowinkel:

- Yofu Vezen en Granen
- Yofu Vezen en Pruimen

NIEUW!

Wist je dat ...
Provamel-producten
sinds 2010 CO₂-neutraal
geproduceerd worden?
www.provamel.com

PROVAMEL. LOVE YOUR FUTURE

Natuurverf goed voor onze planeet. Gezonder voor iedereen!

Naturam en Natuarpunt slaan reeds jaren de handen in elkaar:
bij elke aankoop van natuurverf van Naturam steun je de aankoop
van het natuurgebied Lovenhoek in Vorselaar - Zandhoven!

Verkrijgbaar in meer
dan 2.000 kleuren!

Dé verfspecialist met passie voor woonddecoratie

Naturam natuurverf exclusief verkrijgbaar in alle Tony Mertens winkels:

2150 BORSBEEK
F. Beirenslaan 124
Tel. 03 322 19 87

2870 PUURS
Rijksweg 67 B
Tel. 03 886 09 11

2900 SCHOTEN
Bredabaan 1257
Tel. 03 644 00 44

2610 WILRIJK
Boomsesteenweg 672
Tel. 03 821 03 90

1930 ZAVENTEM
Weiveldlaan 29
Tel. 02 715 10 00

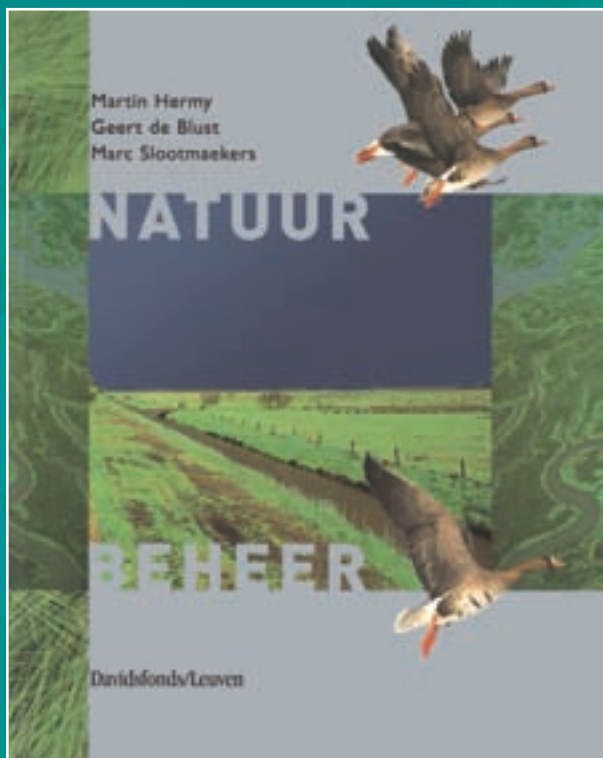
www.tonymertens.be

Natuur.winkel

natuurpunt
natuur voor iedereen

€25

voor leden
van Natuurpunt

Handboek natuurbeheer

Uitzonderlijk aanbod voor leden van Natuurpunt:
25 euro (ledenprijs)

Dit boek beantwoordt de vraag hoe verschillende landschappen en levensgemeenschappen van planten en dieren het best beheerd worden.

Ruim 400 pagina's vol informatie en foto's over natuurbeheer in Vlaanderen. Een naslagwerk voor elke terreinbeheerder, een informatieboek voor de natuurliefhebber.

Natuurpunt-winkel

Stationstraat 40 (stationsplein) • 2800 Mechelen
015-43 16 88 • winkel@natuurpunt.be

Openingsuren:

woensdag en vrijdag: 13u30-17u30
zaterdag: 10u-17u30 • andere dagen na afspraak

www.natuurpunt.be/winkel

Aanbieding

*Grootste aanbod van vogelhuis,
wederhuizen en nestkasten in Europa.*

Nestkast Cyprus

Aan de zijkant van deze observatienestkast zit een venster van plexiglas. Als u het deurtje naar boven schuift kunt u zonder te storen het broedproces van een boomklever, huismus of koolmees volgen (invliegopening 34 mm).

90593
VAN ~~€16,95~~
VOOR **€9,95**
(excl. 4,99 verzendkosten)

Partner van

Bel nu 02-640.00.28 om deze nestkast te bestellen of om onze gratis catalogus aan te vragen. Kijk ook eens op WWW.VIVARA.BE voor meer informatie.

Averbode Bos & Heide

Prachtnatuur op een toplocatie

Op een van de toppen van het Hageland, waar drie Vlaamse provincies elkaar raken, ligt een van Vlaanderens grootste natuurgebieden: Averbode Bos & Heide. Onder het alziende oog van de abdij voert Natuurpunt er samen met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de steun van Europa, grootse natuurherstelwerken uit die het gebied een gouden toekomst garanderen. Terwijl we op een zonnige winterdag in het natuurgebied door de sneeuw ploeteren, vertelt Noah Janssen van Natuurpunt Beheer me honderd uit over Averbode Bos & Heide en het Life-project dat nu op volle toeren draait.

Tekst: Anneleen Van Thillo

Averbode Bos & Heide ligt op het grondgebied van drie gemeenten (Scherpenheuvel-Zichem, Laakdal en Tesselenderlo) én overschrijdt de grenzen van de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg.

Het gebied maakt deel uit van het Domein De Merode en is al eeuwenlang beroemd om haar heide, kreupelhoutbossen en ontelbare vennen. In het begin van de 20ste eeuw kwamen toeristen en dagjesmensen van heinde en verre om in dit prachtig stukje natuur te vertoeven. De vele voormalige cafés gelegen op de "faubourg" (het was voornamelijk de Bourgeoisie die hier kwam vertoeven) bezorgde Averbode namelijk

een kuuroordimago. Maar ondanks de natuurrijkdom gingen de natuurwaarde en de diversiteit van dieren en planten er met de tijd sterk op achteruit. Het beheer was enkel nog gericht op houtproductie en de ontginning en de ontwatering maakten veel van de natuurpracht stuk. Waterstanden werden verlaagd, vennen kwamen droog te liggen en de gevarieerde loofbossen werden monotone donkere naaldbossen.

Life brengt leven

Aan dat donkere tijdperk kwam enkele jaren geleden een einde. Op initiatief van Natuurpunt en op aansturen van de Vlaamse overheid kon de VLM in 2004 het gebied aankopen en verkocht het daarna verder aan de partners die het in de toekomst zouden beheren. Natuurpunt realiseerde zo met 530 hectare haar grootste aankoop ooit.

"We leggen nieuwe wandelpaden en ruiter- en mountainbiketrajecten aan"

Dankzij de onschatbare natuurwaarde van loofbossen, heiden, landduinen, vennen en alle overgangen daartussen, en de grote mogelijkheden tot herstel, kreeg Averbode Bos & Heide van Europa de titel "Natura 2000 gebied". Daarmee gaf Europa de opdracht aan Vlaanderen om het gebied te beschermen. In 2006 startte Natuurpunt samen met het ANB en de VLM het Life-project dat Averbode Bos & Heide nieuw leven in blaast.

Het Life-project is opgebouwd rond vijf grote doelstellingen. Zo zullen de zware ingrepen uit het verleden worden rechtgezet waardoor de natuurlijke

In het gebied komen een aantal Rode Lijstsoorten voor zoals de boompieper. Foto: Luc Meert

Vennen herstellen zich, een natuurlijk bos krijgt alle kansen. Foto: Staf Aerts

waterhuishouding en de vennen zich kunnen herstellen. Het bos zal spontane kansen krijgen zodat jonge bomen en natuurlijke processen gestimuleerd worden, en door de bedreigde habitats van duinen en heide te herstellen, zal er weer variatie komen in het landschap. Daarnaast wordt er ook aan de bezoekers gedacht, want nieuwe wandelpaden en ruiter- en mountainbiketrajecten zullen de belevingswaarde van het gebied aardig verhogen. En tot slot zullen de cultuurhistorische waarden hersteld worden. Na heel wat hard werk zijn al enkele doelstellingen verwezenlijkt.

Natuurpunt, het ANB en de VLM hebben de exoten bestreden. Amerikaanse eiken, die niet in het natuurgebied thuis horen en een bedreiging vormen voor de inheemse boomsoorten, werden verwijderd. Beboste gebieden werden open gemaakt om de natuurlijke vennen opnieuw boven water te laten komen en het donkere bos werd hier en daar gedund om jonge eiken en berken weer te laten groeien. De reliëfstructuur werd hersteld zodat een grote diversiteit aan planten de heuvels op termijn weer zal sieren.

De herstelwerken verlopen volgens plan en vandaag worden de open heidegronden volop afgeplagd. En dat is nodig, want door de zure bodemlaag te verwijderen, komen oude plantenzaden weer bloot te liggen waardoor ze opnieuw kunnen kiemen en de heide zichzelf kan herstellen.

In een creatieve bui? Neem dan deel aan de kunstwedstrijd "Natuur in zicht in Averbode Bos & Heide". Alle info op www.natuurpunt.be/kunstwedstrijd

Unieke kansen voor mens, natuur en maatschappij

Het Life-project creëerde niet alleen voor de natuur, maar ook voor de maatschappij en de mensen nieuwe mogelijkheden en opende de weg voor een gouden toekomst, vertelt Janssen.

In eerste instantie wordt de natuur er beter van. Het bos is weer in haar oorspronkelijke vorm hersteld en zal spontaan verder groeien. Door de natuurlijke evolutie zal het sterker worden en de ecologische rijkdommen zullen opnieuw talrijk aanwezig zijn.

Voor de mensen zal Averbode Bos & Heide opnieuw een gevarieerd boscomplex worden, dat leuk is om in te wandelen, spelen, paardrijden of mountainbiken. De wandelpaden zullen eind dit jaar klaar zijn, maar wie nu al op pad wil gaan, kan op www.natuurpunt.be de wandelingen in het gebied downloaden.

En in laatste instantie is het herstel van het gebied interessant voor de directe omgeving. Door het herstel van de waterhuishouding, gaat de kwaliteit van het grondwater er op vooruit en vermindert het risico op overstromingen in de nabijgelegen valleien van de Demer en Grote Nete.

Bovendien zorgt het project voor werkgelegenheid in de buurt, waardoor er zo'n 60 tot 120 mensen uit de buurt aan de slag kunnen.

Ondertussen legt Natuurpunt samen met dappere jeugdverenigingen, werklustige scholen en trouwe vrijwilligers een nieuw netwerk van wandelpaden aan. Mountainbikers en ruiters krijgen hun eigen tracé, want Natuurpunt wil ook hen de kans geven om mooie momenten te beleven.

In de laatste fase van het project zullen de diepe grachten, die vandaag als littekens over de bodem lopen, weer dicht gemaakt worden zodat het regenwater de vele vennen weer zal vullen. En daarna zal de natuur zelf het werk moeten af maken. Loofbomen en heide zullen moeten groeien om de verloren stukjes natuur weer in te nemen, net als vroeger.

Gouden toekomst

Dankzij het Life-project is Averbode Bos & Heide op weg om opnieuw naam en faam te verwerven met haar vennen, heide, heuvels, bossen en dieren. En wie na een deugddoende wandeling nog zin heeft, kan meteen ook een bezoekje brengen aan de alom bekende abdij!

Meer informatie over dit project en het gebied vind je op www.natuurpunt.be/averbodebosenheide

Stilte als ontastbaar erfgoed

Cultuur en natuur in één beweging

Steeds meer mensen genieten vandaag van stilte en rust. Niet vanuit nostalgie, maar vanuit een positieve waardering en een innerlijke nood. Waerbeke, een socioculturele beweging, koestert en bevordert stilte, rust en ruimte als voorwaarde van onze leefkwaliteit. De beweging informeert en sensibiliseert, biedt vorming en ondersteuning aan en voert actie. Waerbeke ontstond in het hart van het eerste officieel erkende stiltegebied in Vlaanderen. Het Stiltegebied Dender-Mark ligt op de grens van de provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Het is ruim 28 km² groot en strekt zich uit over de gemeenten Galmaarden, Geraardsbergen en Ninove.

Tekst: Joke Flour

Diepe drijfveren

Wie in ons landje op zoek gaat naar stilte kan lang onderweg zijn. Zowel in de stad als op het platteland krijgen we een overdaad aan zintuiglijke prikkels. De vele impulsen die om aandacht schreeuwen, maken het niet makkelijk om tot jezelf te komen. Voortdurend wordt je aandacht van binnen naar buiten getrokken. Velen raken daardoor uitgeput of vervreemd van de eigen mogelijkheden. Dit was voor Dirk Sturtewagen,

coördinator van Waerbeke en bezieler van het stilte-thema, één van de diepere drijfveren om een initiatief rond stilte op te starten.

"Ik groeide op in een groot, warm nest waar het er soms behoorlijk druk aan toe kon gaan. Dan moest ik er uit! Fietsen of wandelen in de uitgestrektheid van het Meetjesland bood dan soelaas. Als tiener ontdekte ik hoe landschap en natuur je uit die hectiek

Foto: Vilda/Ludo Goossens

Waerbeke toont dat stilte leeft

Op de plek waar cultuur en natuur elkaar ontmoeten ontstaat een krachtige inspiratiebron. Precies op dat raakvlak ontwikkelt Waerbeke zich als stiltebeweging. Uit stilte ontstaan vele kwaliteiten en waarden. Stilte kan helen, wekt het creatief vermogen op of doet het ecologisch inzicht ontwaken. Waarden en kwaliteiten van stilte die tot uitdrukking komen in verschillende maatschappelijke domeinen als gezondheid en welzijn, kunst en cultuur, ruimtelijke ordening, mobiliteit, landbouw, natuur, onderwijs, justitie... Door hier een dialoog rond te organiseren, werkt Waerbeke aan een culturele praktijk die ook voor natuurbehoud essentieel is. Zo gaan cultuur en natuur hand in hand en krijgt het begrip "ecocultuur" van Vlaams minister Joke Schauvliege een extra dimensie.

Meer weten over initiatieven rond stilte, rust en ruimte in Vlaanderen: www.portaalvandestilte.be en Centrum Waerbeke, Waarbekeplein 19, 9506 Geraardsbergen (Waarbeke), info@portaalvandestilte.be, 0476-59 27 15.

kunnen wegplukken en je helemaal laten verstillen. Wat ouder ging ik mij ook het omgekeerde realiseren. Als de stilte eenmaal voldoende in je wezen is geankerend, kan ze je toeverlaat zijn die je zelfs doorheen de grootste drukte loodst. Het landschap leert je tot innerlijke stilte te komen en dat helpt om niet

"Waar cultuur en natuur elkaar ontmoeten, ontstaat een krachtige inspiratiebron"

helemaal overweldigd te raken door de drukte om je heen. De wondere wisselwerking tussen binnen- en buitenwereld heeft mij altijd bijzonder gefascineerd. Toen ik jaren later met mijn gezin hier op deze plek (Galmaarden) neerstreek, was ik onder de indruk van de sereniteit en de schoonheid van het landschap en de stilte die deze uitademde. Dat herinnerde mij aan die intense jeugdervaringen. Zo ontstond de drive om met de rijkdom van stilte iets maatschappelijks te gaan doen."

Een kostbaar goed

Stilte is een weldaad voor wie er zich kan voor openstellen. Maar stilte is heel zeldzaam geworden. De tijden zijn jachtig, rumoerig, mensen hollen elkaar voorbij. Juist door die levensstijl heeft de moderne mens meer dan ooit behoefte aan momenten van rust en stilte. Het is opvallend hoeveel mensen vandaag in hun vrije tijd op zoek gaan naar rustige en natuurlijke omgevingen om te herbronnen. In een stiltegebied overheersen de natuurlijke geluiden van fauna en flora. Geluid valt er zeker niet weg. Je hoort er de vogels, het ruisen van bomen... maar ook gebiedseigen geluiden die in deze gave geluidslandschappen van oudsher thuishoren, zoals landbouwwerkzaamheden of lokaal verkeer.

Foto: Centrum Waerbeke

Stilte wordt beleid

Een toekomstproject van Centrum Waerbeke is een "Atlas van stilte en rust" die zoveel mogelijk plaatsen, personen en praktijken verbonden met stilte- en rustwerking bereikbaar en toegankelijk wil maken voor zoveel mogelijk geïnteresseerden. Het gaat over een groeiende verzameling van dragers ("atlas" in het Oudgrieks) van stilte in een drukke samenleving. Jo Vandeuren, Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin formuleerde het als volgt. "Een stiltegebied wijst op een cultuur van respect. Het was een begin. Het project voor de toekomst is een stilte-atlas. Gereedschap voor een visionaire Vlaamse regering. Beleidsmakers zijn het belang van stilte en rust gaan waarderen. Bij de afwezigheid ervan hebben ze geen baat. Stilte wordt beleid. Het vergt ruim overleg, participatie, streekontwikkeling, gemeenschapsvorming, samenhangend beleid. Die kenmerken zijn criteria voor een warm Vlaanderen."

Stilte en rust in een landelijke omgeving

In 2008 lanceerde Vlaams minister van Plattelandsbeleid Kris Peeters een oproep om projecten op te starten die stilte- en rustbeleving op het platteland bevorderen. De Vlaamse overheid ondersteunt met deze campagne enkele voorbeeldprojecten die het maatschappelijk draagvlak voor stilte en rust als collectieve waarde stimuleren. Met dit initiatief onderstreept de overheid alvast haar interesse voor de waarde van stilte- en rustbeleving. De jongste jaren gaan ook lokale besturen en provincies op een integrale en geïntegreerde manier met stilte aan de slag. In samenwerking met gemeenten, steden en tal van organisaties zal vanuit Waerbeke ook het "Portaal van de stilte" verder worden uitgebouwd. Dit digitaal platform rond stilte als leefkwaliteit wil een blik bieden op wat zich in Vlaanderen en in het buitenland rond stilte ontwikkelt en de basis leggen voor een lerend netwerk.

Meer weten over het Vlaams beleid rond stiltegebieden: www.natuurpunt.be/stilte.
Zin in een stiltewandeling in de natuur?
Contacteer dan Natuurpunt Educatie,
educatie@natuurpunt.be.

Gratis zonnepanelen voor jouw school of bedrijf!

Natuurpunt zet haar schouders onder de promotie van zonne-energie. Sinds de start van ons project "Zonnen voor meer natuur" in oktober 2008 plaatsten 700 leden (particulieren) via Natuurpunt en Linea Trovata zonnepanelen op hun woning. In 2010 willen we doorgaan op dat elan, en meteen nog een tandje bijsteken.

Tekst: Miguel Surmont

De internationale klimaatonderhandelingen hebben weinig opgeleverd. Maar ook zonder nieuw, ambitieus klimaatakkoord is het voor iedereen duidelijk dat energiebesparing en investeringen in hernieuwbare energie, de komende jaren cruciaal zijn. Iedereen kan daar een steen toe bijdragen.

Naast particuliere woningen zijn er nog heel veel daken van scholen, bedrijven, boerderijen, ziekenhuizen, parochiezalen, enz. die geschikt zijn om zonnepanelen op te plaatsen. Op dergelijke locaties kunnen grote zonne-installaties enorme hoeveelheden groene stroom produceren.

Natuurpunt wil zoveel mogelijk eigenaars van zulke gebouwen overtuigen om zonnepanelen te plaatsen. Ongeveer alle soorten daken komen in aanmerking.

Belangrijk is wel dat de constructie sterk genoeg is om de installatie te dragen. Uiteraard moet de kwaliteit van de dakbekleding voldoende goed zijn zodat de zonne-installatie er minstens 25 jaar kan blijven staan. Maar investeren in dergelijke grote zonne-installaties is niet evident. Hoe begin je daar aan? Hoe raak je wegwijs in alle technische aspecten. En hoe zit dat financieel? Linea Trovata en Natuurpunt hebben hiervoor een volledig uitgewerkt aanbod.

Goed voor jouw school, bedrijf of organisatie!

Linea Trovata en Natuurpunt hebben een aanbod waarbij iedere dakeigenaar een zonne-installatie kan realiseren, ongeacht of hij al dan niet zelf kan investeren.

1. Je investeert zelf niets

Dakeigenaars kunnen hun dak verhuren om er een zonne-installatie op te bouwen. Ze krijgen hiervoor jaarlijks een huurprijs uitbetaald. Linea Trovata plaatst op zijn kosten de installatie. De groene stroomcertificaten (subsidies) die deze zonne-installatie genereert, zijn voor Linea Trovata. Ook de stroom die door de zonnepanelen wordt geproduceerd, is eigendom van Linea Trovata. Het verkoopt die stroom bij voorkeur aan de eigenaar van het gebouw waarop de installatie staat zodat ze ter plaatse kan worden verbruikt. Als eigenaar koop je deze stroom heel wat goedkoper aan dan bij je gewone elektriciteitsleverancier.

2. Je investeert mee

Bij deze formule verdelen de eigenaar van het dak en Linea Trovata onderling de investering. Het verdeelpercentage is af te spreken. De opbrengst van de groene stroomcertificaten en van de verkoop van elektriciteit wordt evenredig verdeeld.

Natuurpunt heeft via de huurformule zonnepanelen geplaatst op zijn hoofdkantoor in Mechelen, op het bezoekerscentrum in de Uitkerkse Polder (Blankenberge) en op zijn werkplaats in Molenstede-Diest (foto). Foto: Tim Deconinck

Sikkelsprinkhaan in het Stappersven. Foto: Marc Sloommaekers

Elk van deze formules garandeert 25 jaar lang opbrengsten voor de dakeigenaar. Voor elk dossier wordt wel afgewogen of de bouw van een zonne-installatie op die plaats technisch en economisch zinvol is.

Jouw partner in communicatie

Natuurpunt en Linea Trovata kunnen je ook helpen bij de communicatie over jouw zonne-energie-project. Samen hebben we een volledige presentatie uitgewerkt over klimaatverandering, de impact van klimaatverandering op onze natuur, zonne-energie in het kader van de wereldwijde energieproblematiek, het belang van duurzame energie, de mogelijkheden van de toepassing van zonne-energie hier bij ons, enz. Daarmee kunnen infoavonden worden

georganiseerd voor werknemers van bedrijven, ouders, omwonenden, enz.

Linea Trovata & Natuurpunt

Voor de realisatie van dit klimaatproject koos Natuurpunt voor het bedrijf Linea Trovata NV. De samenwerking met deze partner geeft ons, na zorgvuldige afweging, de beste garanties om dit project waar te maken. Linea Trovata heeft heel veel ervaring en expertise. Samen zorgen we ervoor dat de natuur hier ook beter van wordt. Voor elke geplaatste installatie schenkt Linea Trovata een aanzienlijke gift aan Natuurpunt. Met de gift van 2009 (700 installaties) kon Natuurpunt een flink deel van de aankoop betalen van het natuurgebied Stappersven/Kalmthoutse heide (meer info op www.natuurpunt.be/stappersven).

Geïnteresseerd?

Ben je geïnteresseerd in zonnepanelen op jouw bedrijfs- of schoolgebouw? Of ken je iemand die interesse heeft? Bezorg ons alle gegevens via de website www.natuurpunt.be/zonnen. We nemen met jou contact op voor een plaatsbezoek om de mogelijkheden te bekijken.

Heb je vragen? Neem contact op met Natuurpunt op 0478-95 71 70. Er is ook een folder beschikbaar over dit zonneproject voor grote daken.

Alle informatie vind je op www.natuurpunt.be/zonnen

Educatief pakket voor scholen

Natuurpunt wil met scholen die via ons project een zonne-installatie plaatsen, samenwerken rond het educatieve aspect van het project. Naast presentaties, affiches en folders zijn er gratis educatieve pakketten uitgewerkt over klimaat, klimaatverandering en zonne-energie. Dit materiaal is beschikbaar voor leerlingen van het lager onderwijs en het lager middelbaar.

Scholen die aan de slag willen rond natuur, weer en klimaat, kunnen terecht op onze website www.natuurpunt.be/natuurkalender. Je vindt er een interessant lespakket met modules voor de zes leerjaren van het basisonderwijs en een module voor het secundair. In elke module komen zowel weer, natuur en klimaat aan bod. Er zijn werkbladen, leesteksten en spelletjes.

Met deze pakketten kan je probleemloos een link leggen met één van onze natuurgebieden in de buurt van elke school.

Ook zonne-energie wordt er belicht. Scholen die zonnepanelen plaatsen vinden er dus achtergrondinformatie en materiaal om er ook in de lessen dieper op in te gaan.

Foto: Benno Geertsma

Tel mee tot 2010

Op zoek naar biodiversiteit in jouw buurt!

Biodiversiteit. Een woord van slechts 14 letters met veel inhoud: in Vlaanderen bevat dat woord ongeveer 40.000 verschillende soorten. Dit zijn zowel dieren, planten, paddenstoelen als micro-organismen.

Tijdens de internationale Dag van de Biodiversiteit zet Natuurpunt onze biodiversiteit en de vele vrijwilligers die deze in kaart brengen in de kijker. Door de uitdaging aan te gaan om tijdens het weekend van 22 en 23 mei 2010 minstens 2010 verschillende soorten waar te nemen, tonen onze vrijwilligers hun uitgebreide en onmisbare kennis.

Tekst: Krien Hansen

Belang van biodiversiteit

Biodiversiteit zorgt voor functionele ecosystemen, die op hun beurt weer zorgen voor ecosysteemdiensten. Dat laatste is een moeilijk woord om te zeggen dat we dankzij de wisselwerking in de natuur zuivere lucht

kunnen inademen, vruchtbare bodems, een leefbaar klimaat en voedsel hebben en nog veel meer. Kortom: een omgeving die ons gezond houdt. Als onze biodiversiteit afneemt, komen ook de ecosysteemdiensten onder druk te staan. En dat is wat er nu

gebeurt. Het internationale voornemen om tegen 2010 de wereldwijde afname van de biodiversiteit te stoppen is mislukt. Jammer genoeg beseffen te weinig mensen het belang van biodiversiteit. Voor een groot deel komt dit omdat de biodiversiteit in eigen omgeving te weinig bekend is. En, onbekend is onbemind. Nochtans delen we onze woonomgeving met vele andere soorten.

40.000 soorten

Denk eens na hoeveel van de 40.000 soorten jij kan opnoemen? En wat herken of vind jij in de natuur? Iedereen kent wel een merel, madeliefje, vos of dagpauwoog. Door goed te kijken en soorten op naam te brengen, leer je snel bij

Biodiversiteit in beeld. Foto's: An De Wilde

Inventarisatie, foto: Diane Appels

Heb je ook interesse in natuurstudie? Maar weet je niet goed hoe te beginnen? Sluit je aan bij een werkgroep. Met gelijkgezinden op stap gaan, staat garant voor veel plezier. Door regelmatig met meer ervaren waarnemers op stap te gaan, leer je veel bij. Ook de cursussen zullen je kennis een niveau hoger tillen.

over biodiversiteit, ook in je onmiddellijke woon- en werkomgeving. Hoe meer soorten je leert kennen, hoe nieuwsgieriger je wordt naar hun levenswijze en de wijze waarop de soorten met elkaar verbonden zijn: de ecologie van de soorten.

“Helaas wijst alles er op dat het niet goed gaat met de biodiversiteit”

Veel natuurliefhebbers vinden het de moeite om hun observaties te noteren en te melden. Ook jij kan hier aan bijdragen. Als je een natuurwaarneming invoert op www.waarnemingen.be, wordt deze mee opgenomen in een grote databank. Op die manier help je aan het verzamelen van voldoende cijfermateriaal om zicht te houden op onze biodiversiteit. Dat helpt ook voor het beleid en zo draag je jouw steentje bij aan de bescherming van onze biodiversiteit.

Biodiversiteit in nood

Niemand zal alle 40.000 verschillende soorten die in Vlaanderen voorkomen herkennen. Bovendien is het grootste aantal van deze soorten niet herkenbaar

Voor “Tel mee tot 2010” werken we samen met de plaatselijke Natuurpuntafdelingen en werkgroepen en onafhankelijke natuurstudiewerkgroepen zoals o.a. ARABEL, de Belgische Arachnologische Vereniging vzw, Libellenvereniging Vlaanderen, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM), de Vlaamse Werkgroep Bryologie en Lichenologie (VWBL) en de Vlaamse Vereniging voor Entomologie (VVE).

Neem een kijkje op de activiteitenkalender van “Tel mee tot 2010” en ontdek de wondere wereld van de biodiversiteit.

www.natuurpunt.be/telmeettot2010

Hou de teller in het oog op

www.waarnemingen.be

zonder loop of microscoop. Enkel geoefende waarnemers herkennen een groot aantal van de niet zo vaak voorkomende soorten. Vaak zijn dit vrijwilligers en spenderen ze een groot deel van hun vrije tijd aan het inventariseren van onze biodiversiteit. Hun waarnemingen zijn van onschatbare waarde. Door op regelmatige tijdstippen waarnemingen door te geven en mee te werken aan wetenschappelijk opgebouwde projecten houden zij de vinger aan de pols. Zo helpen ze Natuurpunt om de toestand van de natuur op te volgen en om tijdig aan de alarmbel te trekken. De verwerking van deze gegevens gebeurt door Natuurpunt Studie, vaak samen met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Op die manier verzamelen we bewijsmateriaal over de staat van onze biodiversiteit. Helaas wijst alles er op dat het niet goed gaat met die biodiversiteit. Met die boodschap trekken we naar de bevoegde overheden die dan tot actie moeten overgaan.

Natuurstudiewerkgroepen

De vrijwilligers die aan natuurstudie doen, verenigen zich vaak in studiewerkgroepen. Deze zijn erg verscheiden: er zijn zowel plaatselijke als regionale natuurstudiewerkgroepen. Sommigen leggen zich toe op één soortgroep (vogels, vleermuizen,...) of hebben een regionale werking rond alle soorten. Natuurpunt Studie steunt ook thematische werkgroepen die in heel Vlaanderen actief zijn. Het volledige overzicht van de Natuurpuntwerkgroepen vind je op www.natuurpunt.be/werkgroepen.

“Ontdek de wondere wereld van de biodiversiteit”

Een overzicht van de deelnemende werkgroepen en afdelingen vind je op de activiteitenkalender:

www.natuurpunt.be/telmeettot2010

Tel mee tot 2010

Tijdens “Tel mee tot 2010” dagen we iedereen uit om zoveel mogelijk soorten waar te nemen. We mikken op minstens 2010 verschillende soorten tijdens het weekend van 22 en 23 mei 2010.

Neem een kijkje op de activiteitenkalender en sluit je aan bij een activiteit in jouw buurt. Kan je niet tijdens het weekend van 22 en 23 mei 2010? Of kan je er niet genoeg van krijgen? Geen probleem, op de activiteitenkalender vind je ook activiteiten op andere momenten.

Samen gaan we er voor

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur (CD&V), heeft een groen hart. Al van kleins af aan is ze geboeid door de natuur. Natuur.blad had met haar een open gesprek over biodiversiteit, klimaat, cultuur en crisissen; over de uitdagingen waar we in Vlaanderen voor staan.

Tekst: Sofie Versweyveld

De klimaattop in Kopenhagen (december 2009) is grotendeels mislukt, hoe heeft u dat ervaren?

De top is uitgedraaid op een grote teleurstelling. Maar er is toch iets uit de bus gekomen. Tegen eind januari moesten de verschillende landen hun voorstellen voor reductie op tafel leggen zodat we de opwarming van de aarde onder de 2 graden Celsius kunnen houden. Maar ook nadien zullen er nog veel moeilijke knopen doorgehakt moeten worden. Los van wat er wereldwijd bereikt wordt, moeten we vooral bij onszelf beginnen. Iedereen zal zich op zijn stukje aarde moeten bewijzen. Wij starten midden 2010 met een proces dat tot een nieuw Vlaams klimaatbeleidsplan 2013-2020 zal leiden. Dat plan moet het kader vormen voor zowel een verdieping als een verbreding van het Vlaamse klimaatbeleid.

2010 is het internationaal jaar van de Biodiversiteit. Heeft u hier speciale acties rond gepland?

Biodiversiteit is erg belangrijk voor mij. Spijtig genoeg is het onvoldoende gekend bij het grote publiek. Dus is onze eerste opdracht het tastbaar maken van "biodiversiteit". De media kunnen helpen om de publieke opinie aan te spreken. Via samenwerkingsovereenkomsten zetten we ook veel in op het lokale niveau. In de gemeenten zijn er nu al veel biodiversiteitsprojecten, zoals ecologisch beheer van bermen of het inzaaien van bloemrijke akkerranden, maar vaak weet men niet dat dit met biodiversiteit te maken heeft. Daar moeten we rond werken.

"We moeten de instandhoudingsdoelstellingen realiseren"

En ten slotte heeft Vlaanderen als voorzitter van de Europese Raad Leefmilieu biodiversiteit als een prioriteit naar voor geschoven, naast klimaat en duurzaam materialenbeheer. Op 8 en 9 september organiseren we een groot evenement met internationale sprekers. Van dit event in Gent willen we gebruik maken om zoveel mogelijk ruchtbaarheid te geven aan biodiversiteit.

Men had de ambitie om het biodiversiteitsverlies te stoppen tegen 2010. Dit is niet gelukt. Waarom niet?

De bekommernis rond biodiversiteit moet ook doordringen in andere domeinen zoals het landbouw- en visserijbeleid, het bedrijfsleven, ... Dit is tot nu toe te weinig gebeurd. Daarnaast moeten we de publieke opinie mobiliseren, de boer op gaan met ons verhaal, het visualiseren, net zoals Al Gore dat met het klimaat heeft gedaan. We moeten van biodiversiteit een wervend verhaal maken, door heel concrete dingen aan te grijpen die in de leefwereld van de mensen van belang zijn. Ikzelf heb de klik gemaakt door mee te gaan met kampen van WWF toen ik een jaar of twaalf was. Door zelf te ervaren, zien en voelen, leer je het belang van natuur en biodiversiteit kennen. Ik zie een grote rol weggelegd voor Natuurpunt en andere middenveldorganisaties om enerzijds een dynamiek hierrond op gang te brengen, maar ook om mee te werken aan het halen van doelstellingen.

Natura 2000 is de ruggengraat van het Europese en Vlaams natuurbesluit. 90% van de Natura 2000-gebieden is nog steeds niet in goede staat van instandhouding. Acht u de doelstellingen dan haalbaar?

Het is geen kwestie van haalbaar. We moeten dat doen en we gaan dat doen. Wat mij positief stemt in het Nara (Natuurrapport, uitgegeven door Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, dat vooruitblik naar 2030) is dat we nog potentieel hebben. We kunnen nog veel vooruitgang boeken in de valleigebieden. Als we op een positieve manier samenwerken met andere actoren, zoals landbouw, is er nog veel mogelijk.

We hebben in het regeerakkoord prioriteiten vastgelegd, want je kan niet alles in een keer doen. We beginnen eerst met de habitat- en vogelrichtlijngebieden. We gaan daar sterk op inzetten en gebied per gebied afwerken om die instandhoudingsdoelstellingen te realiseren.

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur (CD&V).
Foto: Willy Ibens

Zet u zich ook in voor natuur buiten de natuurgebieden?

We willen sterk investeren in natuur en bos in de nabijheid van mensen, zoals stadsbossen. Hoewel sommigen vinden dat het niet werkt, geloof ik sterk in beheerovereenkomsten met landbouwers. Vorig jaar werd de beheerovereenkomst rond akkervogels voorgesteld. Die moet kwetsbare soorten zoals de grauwe gors en de veldleeuwerik weer meer kansen geven. Hier zag ik veel enthousiasme bij de landbouwers. We moeten nog sterker benadrukken dat natuur en

De minister werkt aan:

- EU-doelstelling -20% broeikasgasuitstoot, -30% als ook andere (niet-EU) industrielanden meedoen
- Betere integratie van natuur in landbouwactiviteit
- Anticiperen op de klimaatverandering
- Verbetering van de biodiversiteit
- Natuur in de nabijheid van mensen
- Kruisbestuiving natuur en cultuur

landbouw kunnen samengaan, dat dit geen negatief verhaal is, en dat dit niet per se verlies van landbouwactiviteit betekent. Het is dus van groot belang dat het overleg tussen Natuurpunt en Boerenbond verder gezet wordt.

“Meer landbouwers moeten ambassadeurs worden van de natuur”

We willen meer landbouwers ambassadeurs maken van de natuur. Hoe meer goede voorbeelden we hebben, die wetenschappelijk onderbouwd zijn, hoe meer landbouwers we kunnen overtuigen.

Hoe ziet u de rol van Natuurpunt op het vlak van natuurbeheer?

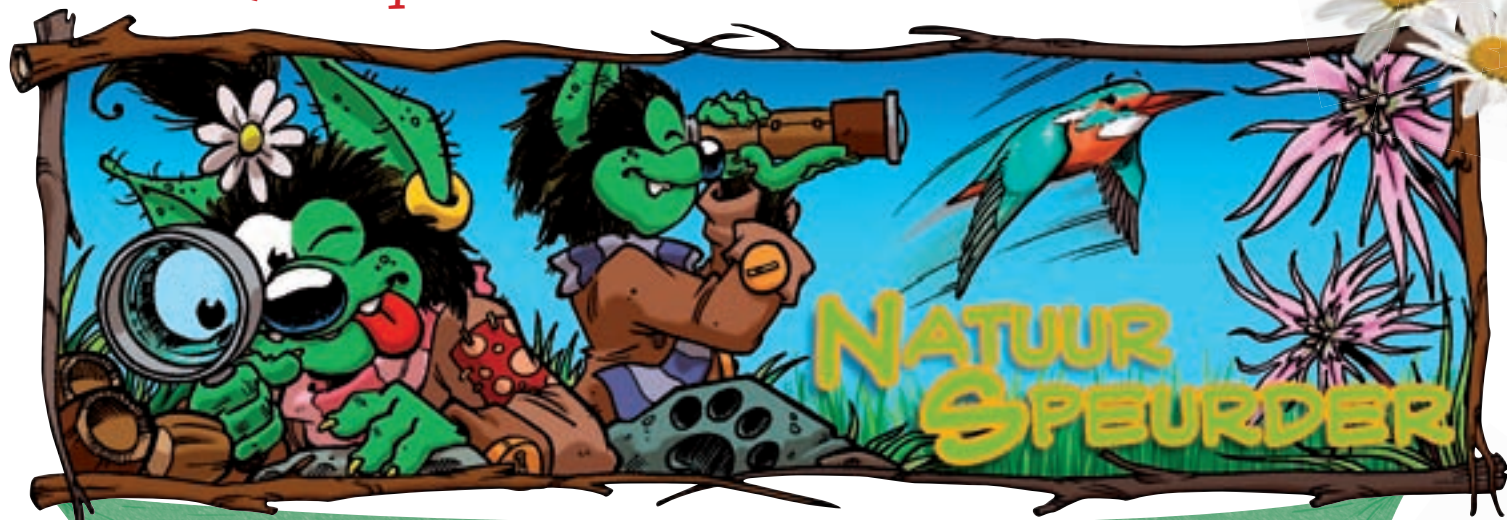
De sterkte van Natuurpunt is jullie grote terreinkennis. Vrijwilligersorganisaties zoals Natuurpunt zijn een ongelooflijke troef. We moeten die dynamiek aangrijpen. De overheid hoeft niet alles zelf te willen doen, zeker niet als er partners zoals Natuurpunt op het terrein actief zijn die dit ook kunnen. Ik geloof sterk in een ondersteunende rol voor de overheid, waarbij we mee zoeken naar middelen die nodig zijn om de dynamiek aan te houden.

U bent de eerste Vlaamse minister die naast Milieu en Natuur ook Cultuur tot haar bevoegdheden mag rekenen. Welke kansen ziet u hier?

Ik vind de combinatie een unieke kans. Ook tal van sociale organisaties doen iets rond natuur, energiebesparing, klimaat,... En je voelt dat dit leeft. Via het culturele netwerk bereik je heel veel mensen. Daarom ben ik een Cultuurforum gestart. Dit is een grote overlegronde met mensen uit het veld. Zij moeten in juni met voorstellen komen, over hoe zij op lange termijn het cultuurbeleid in Vlaanderen zien. Een van de werkgroepen werkt specifiek rond ecocultuur. Een invalshoek is het minder verspillend maken van de culturele sector. Zo is er nog heel wat winst te boeken op het vlak van energieverbruik in culturele centra. Ook de rol van het socioculturele volwassenenwerk in het bewustmaken van mensen rond duurzaamheid, klimaat en biodiversiteit wordt onder de loep genomen. Tenslotte willen we dieper ingaan op de natuur als inspiratiebron van cultuur. Zo breng je mensen in contact met natuur, of omgekeerd. Ik geloof sterk in deze wisselwerking.

Biografie

- Geboren in Gent op 16 maart 1970
- Gehuwd, 2 kinderen
- Licentiaat rechten, optie administratief en publiekrecht Rijksuniversiteit Gent (1993)
- Getuigschrift postuniversitaire cyclus milieurecht en milieusaneringsrecht Rijksuniversiteit Gent (1995)
- Federaal volksvertegenwoordiger (1999-2003)
- Vlaams parlementslid (2004-2009)
- Nationaal ondervoorzitter van CD&V (2008-...)
- Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur (13 juli 2009-...)
- Lid van Natuurpunt sinds 2004

Haboe, kriebelbeestige Natuur Speurder! Hebben jullie het ook al gesnuffeld? De lente is in aantocht! De bloemen gaan blozen, lammetjes maken buiteltzotte sprongen, vogels kwinkelieren en jij ... hoe vier jij de lente? Piepel en Soeza

Water

Het water waarmee jij deze morgen je tanden poetste, bevatte misschien wel miniwaterdruppeltjes die ooit door een dino gedronken werden, door een oermens werden uitplast of waarmee opa Kakadoris zijn onderbroek waste. Water verdwijnt niet en niemand kan water bijmaken. Het water dat nu op onze wereldbol is, is er altijd al geweest en zal er ook altijd zijn. In de vorm van zeewater, wolken, limonade of ... Gelukkig zuivert de natuur al dat water. Wanneer regen in de grond verdwijnt, sijpelt het jarenlang doorheen allemaal verschillende soorten zandkorreltjes, langzaam maar zeker wordt het water zo proper. Mensen kunnen echter het water zo vuil maken, dat de natuur niet meer kan volgen. Dan zijn er waterzuiveringsinstallaties nodig.

Wist je dat:

Er een groot verschil is tussen waterplanten en landplanten? Waterplanten hebben een soepele stengel.

Ze gebruiken de kracht van het water om zich recht te houden. Landplanten kunnen zich enkel rechthouden door hun rechte harde stengel.

Tekeningen: Pascale Vantieghem

Buiten!

Een poel of beek is een echte beestenboel. Sommige van die waterbeestjes hebben spannende namen: bloedzuiger, waterschorpioen, stekelbaars ...

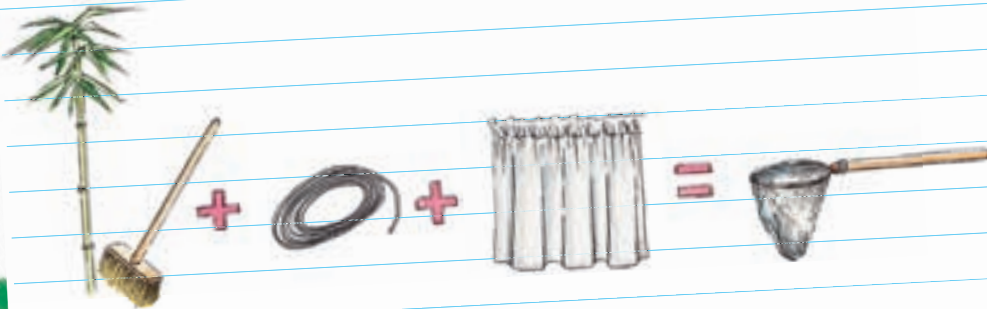
Je kan ze het best vangen met een schepnet gemaakt van fijn gaas. De gevangen beestjes zie je nog niet meteen zwemmen. Ze zitten verstopt in de modder, algen en waterplanten. Je maakt dus best je net leeg in een witte bak met een laagje water. Pas nu zie je de beestjes duidelijk rondwriemelen. Omdat de meeste waterbeestjes in zo'n bakje niet overleven, zet je ze nadien terug in de beek of poel.

Groene vuile vingers:

Met een beetje hulp kan je een waterbeestennet maken

1. Zoek een flinke lange stok (een bezemsteel of bamboestok), een dik stuk ijzerdraad en fijn maar sterk gaas (vitragegordijn).
2. Op 2 cm van de top boor je een gaatje dwars door de stok. Steek de ijzerdraad erdoor en buig met een tang de uiteinden in een hoek opzij.
3. Bind met een stuk touw de afgebogen eindjes ijzerdraad tegen de stok aan zodat je een mooie cirkel krijgt.
4. Naai het gaas nu met een zoom om de ring van ijzerdraad en naai de onderkant toe. Je schepnet is klaar.

Trek online de natuur in!

Regent het op woensdagnamiddag of heb je niets gepland in het weekend? Dan kan je op www.natuurpunt.be/kids in het kinderhoekje duiken om massa's natuurpret te beleven! Maak al kleurend kennis met prachtige dieren zoals de nachtpauwoog, de blauwe reiger, de schorpioen of de soort van de maand! De leuke kleurplaten zijn voor jong en oud! Wie maakt de mooiste tekening? Of daag je vriendjes en vriendinnetjes uit om om ter snelst de grappige rebussen op te lossen! Wie weet welke gekke dieren je daar zal vinden! Sla je liever aan het knutselen, dan kan je een vetbol maken voor de vogels, of kikkerdril bespioneren met een onderwaterkijkbuis! Hang je liever zelf de aap uit, dan willen mams of paps je voor vandaag misschien wel omtoveren in een tijger, hagedis, slang of vlinder. Met de praktische kindergrime filmpjes haal je zo de hele dierentuin in huis! En wanneer je weer buiten op stap kan, kan je samen met Piepel en Soeza van de Boeboeks het bos in trekken om knotsgekke avonturen te beleven! Of misschien wil je wel lid worden van JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu), de beestigste jeugdvereniging! Je vindt dit alles en meer op www.natuurpunt.be/kids

Micro-Macro

Weet je wat dit is? Mail je antwoord vóór 15 mei naar natuurspeurder@natuurpunt.be en maak kans op een aankoopbon ter waarde van 10 euro in onze Natuur.winkel. Doen!

Life-project Abeekvallei

Begin januari startte Natuurpunt een Europees Life-project in de Abeekvallei in Limburg. Het project zal de bijzondere natuur in het gebied beschermen en op grote schaal herstellen. En dat is nodig, want onderzoek van de Limburgse Koepel voor Natuurstudie (Likona) heeft uitgewezen dat de Abeekvallei een echte hotspot is voor insecten en spinnen. De voorbije vijf jaar inventariseerde Likona het natuurgebied, en stelde een lijst op van meer dan 1700 soorten!

Op de lijst staan niet alleen dagvlinders (34 soorten), libellen (23 soorten) en sprinkhanen (24 soorten), maar ook meer dan 40 soorten lieveheersbeestjes. En dat is vermoedelijk het hoogste aantal in Vlaanderen! Daarnaast tref je in de Abeekvallei de helft van de Vlaamse spinnenfauna aan en vele wantsen, kevers, graafwespen en zweefvliegen. In totaal komen er op de lijst meer dan 120 Rode Lijstsoorten voor – dat zijn soorten die bedreigd worden in Vlaanderen – waarvan 12 soorten de status “met uitsterven bedreigd” hebben.

Natuur voor iedereen

Het voorjaar is het wandelseizoen bij uitstek. Natuurpunt laat je dan ook een hele boel nieuwe paden ontdekken. Op 14 maart werd een wandelroute in de Kooldries (Brecht, Antwerpen) geopend. Ook op de Dag van de Aarde huldigen we een aantal nieuwe paden in: in het Haachts Broek (Wespelaar, Vlaams-Brabant), het Niels Broek (Niel, Antwerpen) en de Bomputten (Vilvoorde, Vlaams-Brabant). Op 2 mei wordt één van onze grootste natuurgebieden in een nieuw kleedje gestoken: Landschap de Liereman (Oud-Turnhout en Arendonk, Antwerpen) en daarnaast ook het natuurgebied Nietelbroeken (Diepenbeek/Kortesseem, Limburg). Ten slotte openen we op 30 mei in Kiewit (Hasselt, Limburg) de Aardgasnatuurwandeling.

Alle info op www.natuurpunt.be/nationaleactiviteiten en www.natuurpunt.be/wandelen

Vogels per post

Birdpex is een internationale postzegeltondostelling over vogels die om de vier jaar plaatsvindt. Na Christchurch (Nieuw-Zeeland, 1990), Rosenheim (Duitsland, 1994), Londen (Groot-Brittannië, 1998),

Leek (Nederland, 2002) en Nørresundby (Denemarken, 2006) zal de 6e editie doorgaan in Antwerpen. Er hebben zich verzamelingen aangemeld van India tot Canada, met alle mogelijke thema's, van “Aves Norvegicae” tot “Vogelzang”. De Post zorgt voor een speciale uitgifte t.g.v. 25 jaar vogel-postzegels van André Buzin, de 100ste vogel in de reeks! Op de Birdpex-stand kan men verzamelingen bekijken van vogelfluitjes, nestkasten en uilen als inspiratiebron voor heel wat kunstenaars (van 9 tot 12 april in Antwerp Expo).

www.birdpex.be – info@birdpex.be

Zet een uil in je testament

Onze natuur is kwetsbaar, zoals deze jonge bosuultjes. Om hen een toekomst te geven is er nood aan grote natuurgebieden. Natuurpunt maakt zich sterk om de natuur in Vlaanderen te behouden en te verbeteren.

Ook u kan hierbij helpen. Dankzij uw legaat kan Natuurpunt natuurgebieden aankopen en nieuwe bossen aanplanten. Zodat Vlaanderen ook in de toekomst mooi en groen blijft.

WILT U MEER INFORMATIE?

Verzend dan deze strook en wij sturen u ons volledig dossier.

☐ MEVROUW ☐ MENEER

NAAM

VOORNAAM

ADRES

NR

BUS

POSTCODE

GEMEENTE

TERUGSTUREN NAAR

NATUURPUNT, SABINE LEMAIRE (015-29 72 65),
COXIESTRAAT 11 • 2800 MECHELEN
sabine.lemaire@natuurpunt.be

Natuurjob in de kijker

Een goede zaak voor de natuur

Natuurpunt schakelt het jaar rond jobstudenten in om natuurliefhebbers ervan te overtuigen lid te worden van Natuurpunt. Hoe groter onze achterban, hoe meer natuur we kunnen beschermen. Een "ancien" onder de jobstudenten is Thijs Haustraete (23), geboren ledenwerver en gepassioneerd natuurgids.

Jobstudent in het promoteam van Natuurpunt, een bewuste keuze?

Absoluut! Wat geld verdienen en ondertussen iets moois

doen voor de natuur in Vlaanderen, het is de perfecte combinatie. Bovendien ben je tijdens het ledenwerven bijna voortdurend aan het werk aan de ingang van prachtige natuurgebieden. Ook de talrijke sociale contacten met wandelaars en fietsers maken de job ongelooflijk boeiend. Elk gesprek is een nieuwe uitdaging. Vaak ontmoet je mensen die al lid zijn van Natuurpunt. Hun positieve reacties en enthousiasme geven me een extra motivatie om er telkens weer helemaal voor te gaan.

Je werkt niet alleen tijdens de weekends, maar ook in de zomermaanden voor Natuurpunt.

Eerlijk gezegd, ik kan me geen zomer meer inbeelden zonder zomercampagne. Een maand lang werken aan zee is een unieke belevenis. 's Avonds overloop je de werkdag met de andere jobstudenten, je deelt de emoties van de dag met hen of vloekt op de regenbui die stokken in de wielen stak. Het geeft je altijd weer nieuwe energie.

Natuurpunt zkt. jobstudenten (m/v) voor promotiecampagne

Het **hele jaar rond** is het promoteam van Natuurpunt **overal in Vlaanderen** aanwezig op evenementen, op beurzen en aan de ingang van natuurgebieden. In juli en augustus vindt de jaarlijkse **zomercampagne** aan de kust plaats. Natuurpunt is daarom op zoek naar studenten hoger onderwijs (+18) die als jobstudent deel willen uitmaken van ons ledenwerfteam.

Contactpersoon:

Aagje De Doncker • Aagje.Dedoncker@natuurpunt.be • 0473-89 48 62

Onder de loep

1. In het Munsterbos (Limburg) is het aantal broedende paren boompiepers de laatste jaren gestegen tot het fenomenale getal van 32. De bedreigde trekvogel is een lust voor het oog. Hij laat zich als een parachute in de bomen dalen. Foto: Luc Meert

2. In de Kleine Netevallei (Antwerpen) doet het zomerklokje het de laatste jaren heel goed. Dit is de grote broer van het meiklokje en het sneeuwlokje. De soort bloeit begin mei en tovert de beemden om in een prachtig wit tapijt. Foto: An De Wilde

3. In de landduinen in Geel-Bel (Antwerpen) komt de harkwesp voor. De bedreigde wesp is onze grootste inlandse graafwesp. Ze maakt een nest in open, los zand. Foto: Maarten Jacobs

4. In het Fort van Schoten (Antwerpen) werden in januari 41 ingekorven vleermuizen geteld. Die vleermuis is bedreigd in heel Europa. Het aantal vertienvoudigde in 9 jaar tijd. Een mooi resultaat dankzij de juiste beschermingsmaatregelen op het terrein. Foto: Hugo Willocx

Activiteiten voor waterratten

Eropuit!

Nu de lente weer in het land is, oefenen meren, poelen, vennen, plassen en de zee een grote aantrekkingskracht uit! Welke leuke wateractiviteiten staan er op de natuur.kalender?

Meer activiteiten voor waterratten vind je op www.natuurpunt.be/activiteiten

Antwerpen

19 maart 2010

Cursus planten van vennen en poelen

Samenkomst om 19u30 in de Peter Benoitlaan 6 in Lier.

Contact: Kristine Wuyts, 03-455 57 99, kristine.marc@skynet.be

Opmerking: cursus gaat door op 19/3 en de excursies op 27/3 en 24/4.

29 maart 2010

Poel Geel bemonsteren en determineren van waterbeestjes

Samenkomst om 14u aan de Larumsebrugweg in Geel

Contact: Jeannine Simonis, 014-59 31 65, jeannine.simonis@telenet.be

17 april 2010

Metingen en nemen van watermonsters

Samenkomst om 9u aan de Lichtaartseweg 200 in Olen

Contact: Louis Pals, 014-58 97 80

26 april 2010

Microscopisch onderzoek poelwater

Samenkomst om 20u aan de Lichtaartseweg 200 in Olen

Contact: Jeannine Simonis, 014-59 31 65, jeannine.simonis@telenet.be

Limburg

29 maart 2010

Cursus: amfibieën en reptielen

Samenkomst om 19u30 aan de Kiewitdreef 5 in Hasselt

Contact: Frans Voets, 011-21 23 81, voets.smeets@pandora.be

Opmerking: de theorieles gaat door op 29/3, de excursies op 25/4 en 6/5

Breng de natuur in beeld

De negende editie van de ARGUSfotowedstrijd komt er aan! Peter is Dixie Dansercour. Van 1 april tot 15 juni 2010 kan je beelden insturen rond 11 uitdagende natuur- en milieu-thema's. Er is voor 13.000 euro aan prijzen.

Nieuw: rubriek "Beeldige beesten" exclusief voor jongeren!

Doe mee: surf vanaf 1 april naar

www.argusfotowedstrijd.be!

11 april 2010

Lentewandeling van kurkdroog tot kletsnat

Samenkomst om 14u aan de Dorpsstraat in Zelem

Contact: Jan Kenens, 0494-40 45 92, jan.kenens@natuurpunt.be

18 april 2010

Natuurspeurdertjes – kikkers en andere waterbewoners

Samenkomst om 14u aan de Grauwe Steenstraat 7 in Koersel

Contact: Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip, 011-45 01 91, watersnip.anb@vlaanderen.be

Kikkervisjes, foto: An De Wilde

6 juni 2010

Wandeling: op zoek naar waterleven

Samenkomst om 14u aan de Grauwe Steenstraat 7 in Koersel

Contact: Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip, 011-45 01 91, watersnip.anb@vlaanderen.be

Oost-Vlaanderen

15 februari tot 31 maart 2010

Paddenoverzetactie voor de kids

Samenkomst om 19u aan de Bijlokestraat in Dendermonde

Contact: Vanessa Vandewalle, 0497-45 72 79

30 maart 2010

Cursus: amfibieën en reptielen

Samenkomst om 19u30 aan de Driepikkelstraat 32 in Mariakerke
Contact: Eric Van Renterghem, 09-230 86 68,
eric.van.renterghem@pandora.be

Vlaams Brabant

6 februari tot 6 april 2010

Paddenoverzet

Samenkomst om 6u aan de Sollenberg in Huizingen

Contact: Pierre Kestemont, 02-377 52 10,
pierre.kestemont@belgacom.net

1 april 2010

Cursus: Ontdek de "Natuur in de Waaslandhaven"!

Zandvoordestraat in Oostende
Contact: Marc Deknock, 059-26 50 68

2 april 2010

Cursus amfibieën; paddenoverzet en excursie

Samenkomst om 9u30 aan de Zeeweg 96 in Brugge

Contact: Yan Verschueren, 050-32 90 18,
yan.verschueren@brugge.be

3 april 2010

Krabbetjes, poliepen, weekdieren, anemonen en andere fraaie zeewezens

Samenkomst om 10u aan de Leeuwerikenlaan in Heist-aan-Zee

Contact: Manu Dumoulin, 050-51 08 41

Opmerking: 10 bijeenkomsten, één maandelijks activiteit op zaterdagvoormiddag; 5 binnen- en 3 buitenactiviteiten, en 2 gecombineerde activiteiten.
Samenkomst: het Sluisgebouw Kallo. Reserveren noodzakelijk
Contact: Kris Peeters, 03-252 40 78,
peeters.heyman@scarlet.be

4 april 2010

Laarzenwandeling in de Reepkens

Samenkomst: 9u30 aan Molenhoek 65 in Wachtebeke

Contact: Tony Briers, 09-342 86 74,
tony.briers@gmail.com

West Vlaanderen

20 maart 2010

Zwaanhoek fietstocht

Samenkomst om 10u in de

Niet te missen!

11 april: Vlaamse Ardennendag (Brakel)

18 april: Starthappening Week van de Aarde - Walk for Nature (Hoegaarden)

25 april: Walk for Nature (Haacht)

2 mei: Natuurhappening

De Liereman (Oud-Turnhout)

9 mei: Inheemse plantenbeurs Bourgoyen (Gent)

9 mei: Open Bronnendag en opening knuppelpad (Westouter)

23 mei: Biodiversiteitshappening en opening knuppelpad Buitengoer (Mol)

30 mei: Opening Aardgas-natuurwandeling en bezoekerscentrum Kiewit (Hasselt)

30 mei: Natuurhappening "40 jaar Gulke Putten" (Beernem)

6 juni: Bruine vuurvlienderhappening (Begijnendijk)

Alle info en meer activiteiten op www.natuurpunt.be/nationaleactiviteiten

Doe mee

Tel mee tot 2010!

22 en 23 mei dagen we je uit om minstens 2010 verschillende soorten waar te nemen! Tijdens het weekend van de biodiversiteit tellen we tot 2010!

Maak alvast kennis met een aantal van deze soorten op www.natuurpunt.be/2010.

In de kijker... Cursus

Kikvorscursus XL: over leven in de poel

Salamanders zijn sexy! En kikkers zijn blaaskaken! Niemand die dan ook durft te betwijfelen dat amfibieën coole beesten zijn. Hoewel België net iets te noordelijk ligt voor deze warmteminnaars, komen er in de groene corridor rond de hoofdstad toch een tiental soorten voor. De Kikvorscursus XL stelt ze graag aan je voor. We houden het daarbij niet bij een partijtje namen noemen, maar gaan telkens in op de boeiende levenswijze van iedere soort en bespreken de eisen die zij aan hun leefgebied stellen.

Meer info over de cursussen vind je op www.natuurpunt.be/cursussen

Belarus: werken aan natuurherstel in de Pripjatvallei

Over Belarus, zoals het vroegere Wit-Rusland tegenwoordig noemt, wordt vaak allesbehalve positief gesproken: "laatste dictatorstaat van Europa" en "Sovjet-tijds capsule" zijn wellicht de twee meest gebruikte termen. Wat je echter niet vermoedt, is dat Belarus beschikt over unieke natuur.

Tekst: Stefan Versweyveld

Nergens anders in Europa vind je nog zo veel moerasen, veengebieden en onaangetaste riviervalleien als hier. De voorbije jaren is APB Birdlife Belarus, onze Wit-Russische zusterorganisatie, er in geslaagd om een stevige werking uit te bouwen in de bijzondere omstandigheden van het land. Want ook in Belarus staat de natuur onder druk. Van verschillende planten- en diersoorten dreigen de belangrijkste Europese populaties verloren te gaan. Hoog tijd om actie te ondernemen. Natuurpunt wil daar samen met jou en Birdlife Belarus werk van maken.

Onbekend Belarus

Op internationaal niveau is Belarus een grote onbekende, uitgezonderd het feit dat bijna een kwart van het land te maken kreeg met radioactieve vervuiling na de kernramp in Chernobyl op 26 april 1986. Ook na de val van de Sovjetunie bleef het land vrijwel hermetisch afgesloten en behield het een heel eigen identiteit.

Belarus, met Polen in het westen en Rusland in het oosten als grote burens, heeft een oppervlakte van ongeveer 207.000 km². Het grootste deel van het land is zeer vlak en bestaat uit bossen, moerassen, brede

"De vallei van de Pripjat is zonder twijfel één van de grootste moeras- en wetlandgebieden van Europa"

valleien en venen. Verspreid liggen dorpen omringd door landbouwgebied. Op vele plaatsen lijkt de tijd al meer dan 100 jaar stil te staan. De meeste wegen zijn onverhard, stromend water ontbreekt (gelukkig heeft ieder dorp meerdere waterputten), elektriciteit en vaste telefonie zijn schaars. De akkers worden manueel of met paard en ploeg bewerkt en de dieren van het dorp grazen op gemeenschappelijke weiden. Voeg daarbij de afwezigheid van zware industrie en je kan het al raden: Belarus bezit nog steeds een zeer

De Turovvlakte, foto: Bert Willaert

grote rijkdom aan planten en dieren die elders in Europa sterk is afgenomen.

In het noorden van het land wordt deze natuur gekenmerkt door uitgestrekte, natuurlijke naaldbossen en talloze meren, hoog- en trilvenen en charmante riviervalleities. Het zuiden van Belarus, Polesië genaamd, heeft een heel ander karakter. Hier vind je brede riviervalleien die ieder voorjaar overstromen, zompige loofbossen en zeer grote laagveenmoerassen met boomeilandjes.

Pripjatvallei, een unieke schatkamer

Door het moerassige Polesië stroomt de Pripjatrivier, ook wel de "Amazonerivier" van Europa genoemd. De vallei van de Pripjat is zonder twijfel één van de grootste moeras- en wetlandgebieden van Europa. Grote delen van de 761 kilometer lange rivierloop zijn nooit gekanaliseerd of gedraineerd. Duizenden oude meanders

begeleiden de kronkelende rivier. Ieder voorjaar, als de sneeuw in de bovenloop van de Pripjat wegsmelt, treedt de rivier op een natuurlijke manier buiten haar oevers en zet moerasbossen, natte graslanden, riet- en zeggemoerassen onder water.

"APB Birdlife Belarus zet een eerste, belangrijke stap in het behoud van de soortenrijkdom"

Tot op vandaag werd al zo'n 250.000 hectare van de Pripjatvallei op één of andere manier beschermd. Om nog maar te zwijgen van de honderdduizenden hectare veen-, bos en moerasgebieden langs de zijrivieren...

Voor vele planten- en diersoorten, verbonden aan natte natuur, is de Pripjatvallei het belangrijkste leefgebied in Europa. In het bijzonder voor verschillende in heel Europa zeldzame vogelsoorten zoals de

1

2

1 Pripjat Nationaal Park, foto: Bert Willaert 2 De terekruiter, een typische soort voor de Turovgraslanden, foto: Bert Willaert 3 Eland, foto: Vilda/Rollin Verlinde 4 De helft van de wereldpopulatie van de waterrietzanger broedt in Belarus, foto: Bert Willaert

roerdomp, de bastaardarend, de kwartelkoning, het klein waterhoen, de porseleinhoen, de zomertaling en de poelsnip. Ook broeden er enkele honderden koppels van de wereldwijd bedreigde waterrietzanger. Voor deze soort is Belarus van levensbelang, ongeveer de helft van de totale wereldpopulatie broedt hier!

“Natuur kan alleen duurzaam beschermd worden als er een voldoende groot maatschappelijk en socio-economisch draagvlak is”

De twee “specialiteiten” onder de vogels zijn de terekruiter en de azuurmees. Beide soorten hebben in de Pripjatvallei hun meest zuidwestelijke broedpopulaties van Europa. Tijdens de voor- en najaarstrek zijn de aantallen watervogels duizelingwekkend. Vooral de

tienduizenden ganzen en vele steltlopers op weg van of naar hun noordelijke broedgebieden, springen dan in het oog.

Niet alleen vogelliefhebbers kunnen hun hartje ophalen in de Pripjatvallei. Het gebied herbergt ook grote aantallen andere diersoorten, waaronder de boomkikker, de moerasschildpad, de bever, de otter en de eland.

Problemen

Als je het voorgaande leest, lijkt de Pripjatvallei één van de laatste gebieden in Europa waar natuur niet in de problemen zit. Helaas is de realiteit anders. Beschermen is één zaak, maar in Europa dienen de meeste gebieden ook goed beheerd te worden. En daar knelt het schoentje.

De inwoners van Polesië leven van oudsher samen met de rivier. De dorpen werden op de hoogste, overstromingsvrije plekken gebouwd, in de vele meanders

Pripjatvallei beschermen met jouw steun

De prestaties van APB Birdlife Belarus in Turov zijn niet gering. Niet alleen wordt de unieke natuurrijkdom van de Pripjatvallei hersteld en duurzaam beheerd, ook de lokale inwoners worden betrokken bij het beheer van het natuurgebied en vrijwilligers voeren allerlei taken uit. Daarenboven zal het nieuwe centrum van Birdlife Belarus in Turov dienen als trekpleister voor natuurliefhebbers die de uitzonderlijke natuurpracht van de Pripjatvallei willen verkennen en worden nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor de lokale bevolking.

Natuurpunt wil het project in Turov samen met APB Birdlife Belarus verder uitbouwen. De oppervlakte natte graslanden onder goed natuurbeheer kan immers nog sterk stijgen door nieuwe terreinen te huren, boten aan te kopen voor het vervoer van runderen, overeenkomsten af te sluiten met de lokale

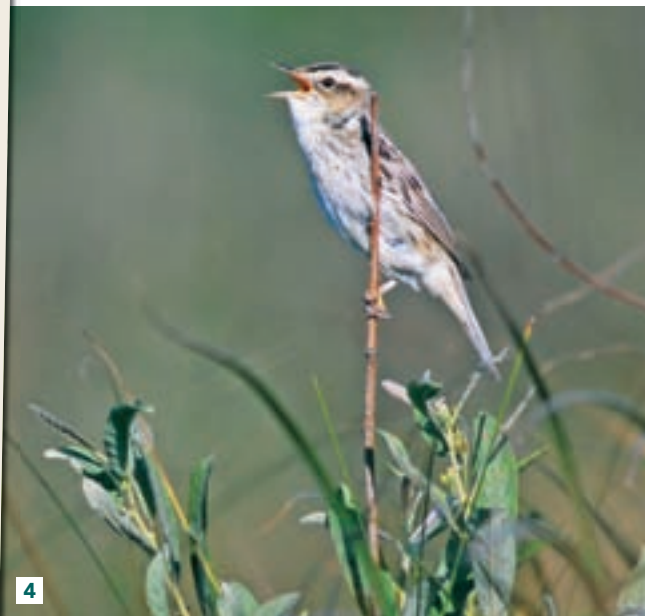
landbouwcoöperatie en het natuurcentrum verder uit te bouwen.

De vallei van de Pripjat is één van de laatste uitgestrekte waterrijke gebieden van Europa. Vele planten- en diersoorten zijn afhankelijk van deze rivier voor hun voortbestaan in Europa. Bovendien zijn trekvogels zoals de kievit, de grutto en de tureluur erg gevoelig voor klimaatverandering. Wil je dit uitzonderlijk gebied samen met ons beschermen, stort dan je bijdrage op rekeningnummer: 293-0212075-88, Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11 – 2800 Mechelen. Noteer duidelijk als opmerking project 1412 of Natuurpunt klimaatfonds. Voor giften op jaarbasis van 30 euro of meer ontvang je een fiscaal attest. Alvast bedankt!

3

4

viste men, de natte graslanden werden gehooïd en rond de dorpen konden runderen en ganzen grazen in de vallei. Het lijkt allemaal zeer idyllisch, maar vergis je niet: het is een hard leven, met veel werken. Zeker om de strenge Wit-Russische winters door te komen.

Net als elders in Europa kiezen steeds meer jonge mensen voor een ander leven en trekken naar de grote steden. Hooilanden worden verlaten en het aantal dieren rond de dorpen daalt drastisch. Door het wegvallen van het eeuwenoude beheer, verdwijnen de natte graslanden, rukken wilgenstruiken steeds verder op en ontstaat er bos.

De natte graslanden vormen echter het broedgebied van bijzondere vogels zoals de terekruiter, de poelsnip, de grutto en de tureluur. Hierdoor dreigen ze voorgoed te verdwijnen uit de vallei, wat meteen een zware klap zou zijn voor de soorten op Europees niveau. Samen

met hen dreigen ook heel wat planten, vlinders en zoogdieren te verdwijnen.

Geconfronteerd met deze alarmerende evolutie, startte APB Birdlife Belarus met een bijzonder project in de Pripjatvallei om de uitzonderlijke soortenrijkdom te behouden.

Turov: voor natuur én mensen

Het stadje Turov ligt in het midden van de Pripjatvallei en haar unieke natuurwaarden. Het is een mooi voorbeeld van de cultuur en de samenleving in Polesië. Onlangs slaagde APB Birdlife Belarus er in om, dankzij veel inzet en enthousiasme, een deel van de natte graslanden rond Turov in huur te nemen. Daarmee is het eerste private natuureservaat in Belarus een feit.

De Turovgraslanden herbergen soorten zoals de terekruiter, de kemphaan, de bosruiter, de poelsnip, de witwangstern, de witvleugelstern en de witte ooievaar en waren ernstig bedreigd door het stopzetten van het traditionele begrazingsbeheer. In samenwerking met de lokale landbouwcoöperatie is het eeuwenoude beheer opnieuw opgestart en grazen er runderen op de graslanden van Turov. Hiermee is een eerste, belangrijke stap gezet in het behoud van de soortenrijkdom in de Pripjatvallei. Niet onbelangrijk is dat ook de lokale landbouwers hierdoor nieuwe perspectieven krijgen voor hun inkomen.

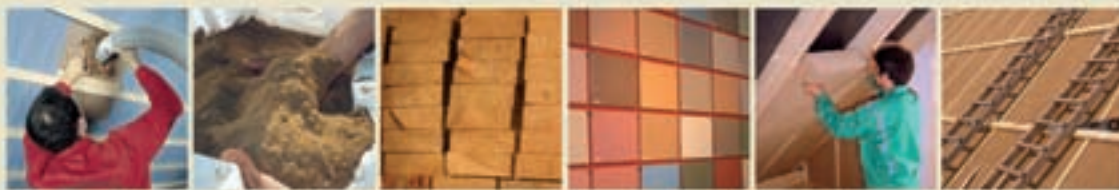
Maar APB Birdlife Belarus deed meer dan dat. In het besef dat natuur alleen maar duurzaam beschermd kan worden als er een voldoende groot maatschappelijk en socio-economisch draagvlak is, kocht onze zusterorganisatie een gebouw in Turov. Dit huis zal uitgroeien tot een verenigingsplek waar zowel vrijwilligers als buitenlandse natuurliefhebbers in kader van ecotoerisme welkom zijn. Ook in Belarus geldt voortaan "Natuur voor Iedereen"!

www.ptushki.org

ECOLOGISCH ÉN GEZOND (VER)BOUWEN ?

Alles wat u nodig hebt voor nieuwbouw, verbouwing en decoratie !
25 jaar ervaring in duurzame, natuurlijke en betaalbare oplossingen.
Gezond voor u en voor het milieu. Bezoek onze toonzaal waar
bio-ecologisch bouwen tot in de kleinste details wordt gedemonstreerd.

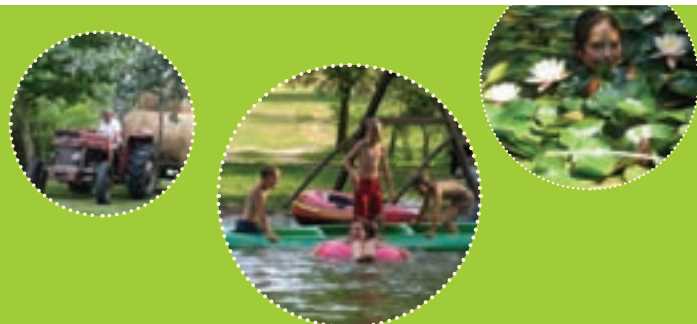
KMO Kwikaard 108
2980 Sint-Antonius Zoersel
Tel 03 384 19 07
Fax 03 385 08 41
info@ecologischbouwen.be

onderdakplaten, gevelplanken, natuurpleisters en mortels, kalkel, cellulose-, houtwol- en
vlasisolatie, houten vloeren, tadelakt, leemproducten, natuurverf, hout-behandeling, meubelplaten, ...

www.ecologischbouwen.be

**vakantie in Dordogne
in een beschermd natuurgebied**

paradijs voor kinderen & gezelligheid troef

www.lacombe.be

- tientallen ervaren fietsreizigers
- 14 diavoorstellingen over fietsreizen
- fietsbepakking, koken onderweg, fietstransport
- fotowedstrijd "reiskiekie" met prachtige prijzen
- diapresentaties van georganiseerde fietsreizen
- toeristische diensten en gratis toeristische folders
- proefrit met een ligfiets
- fietsen, reizen, kaarten, boeken ...
- GPS workshop
- pechverhelping onderweg
- fotograferen op reis

14de Fietsreisbeurs

zaterdag 20 en zondag 21 maart 2010

Retie (bij Turnhout)

(10-18 uur)

Meer info www.vakantiefietser.be of secretariaat@vakantiefietser.be
tel 014-37 77 34

ELLO WINT TERREIN 1.300.000M² OM PRECIES TE ZIJN

Ello Mobile is de enige gsm-operator in België die de winst op elk gesprek en sms'je inzet voor **sociale en ecologische projecten**. Zo beschermt Natuurpunt momenteel maar liefst 1.300.000m² regenwoud* op Sumatra. Allemaal dankzij de steun van Ello Mobile-abonnees. Dichter bij huis wordt ook de unieke bos- en heidenatuur in Averbode gevrijwaard. Daar zorgt het gsm-gebruik van talrijke Natuurpunt-sympathisanten voor. Zo'n engagement geeft een mens een warm gevoel, zelfs op de Noordpool bij 25 onder nul. Maar het kan nóg beter. Ook jouw steun is meer dan welkom.

* raadpleeg de live counter op www.ello-mobile.be/natuurpunt voor actuele cijfers

Doe zoals Dixie. Switch nu via www.ellomobile.be/natuurpunt

Ontdek deze 100 % natuurlijke inbouw houtoven voor brood, pizza, ovenschotels,...

Kies voor de unieke smaak van een houtoven en een authentieke leefstijl ! De houtovens van Le Panyol zijn een 100 % natuurproduct gebakken in de vuurvaste witte aarde van de groeven van Larnage (Provence).

- traditionele koepelvorm in segmenten
- ± 1 uur branden voor 4 uur baktijd
- perfecte verbranding met hoog rendement
- een evenredige warmteverspreiding
- eenvoudige plaatsing, binnen of buiten
- bekleding naar eigen smaak

Toonzaal in uw buurt en een brochure:

- www.0002.dutry.info - Batibouw: stand 6110
- Bel : 056 77 60 90 - Fax : 056 77 42 94
- Schrijf naar LE PANYOL Belgium
Jagershoek, 10 - 8570 Vichte

Verhuisd? Vragen over lidmaatschap?

Om te voorkomen dat je het volgende nummer van dit tijdschrift niet zou ontvangen, meld ons vandaag nog jouw nieuw thuisadres. Neem daarvoor contact op met onze leden-administratie, 015-29 72 51 of ledenadministratie@natuurpunt.be. Hier kan je ook terecht met alle vragen of problemen over je lidmaatschap.

Dienst: natuurbeheer, studie, communicatie, beleid, financiën, personeel, algemene zaken.

Coxiestraat 11, 2800 Mechelen,
015-29 72 20,
info@natuurpunt.be,
www.natuurpunt.be
geopend ma-vrij: 9u-17u

Dienst: Educatie & museum

Graatakker 11, 2300 Turnhout,
014-47 29 55,
educatie@natuurpunt.be

Natuurpuntwinkel

Stationstraat 40, 2800 Mechelen
www.natuurpunt.be/winkel,
winkel@natuurpunt.be, 015-43 16 88

Bij sommige bezoekerscentra en secretariaten is er een kleine winkel. Die herken je aan het winkelkarlogo.

Bezoekerscentra

NMC De Bourgoyen, i.s.m. de stad Gent,
Driepikkelstraat 32, 9000 Gent, 09-216 44 78,
bc.bourgoyen@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Landschap De Liereman,
Schuurhoveberg 43, 2360 Oud-Turnhout,
014-42 99 66, bc.deliereman@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Hageven,
Tussenstraat 10, 3910 Neerpelt, 011-80 26 77,
bc.hageven@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Mechels Rivieregebied,
Muizenhoekstraat 7, 2812 Muizen-Mechelen,
015-43 61 09,
bc.mechelsrivieregebied@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder,
Kuiperscheeweg 20, 8370 Uitkerke-Blankenberge,
050-42 90 40,
bc.uitkerkseppolder@natuurpunt.be

Vlaams bezoekerscentrum de Otter
i.s.m. Natuurpunt, De Blankaart,
Iepersteenweg 56, 8600 Woumen-Diksmuide,
051-54 52 44,
deblankaart@natuurpunt.be

Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip i.s.m.
Natuurpunt, Vallei van de Zwarte Beek,
Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel-Beringen,
011-45 01 91, watersnip.anb@vlaanderen.be

Bezoekerscentrum Huize Ernest Claes
E. Claesstraat 152, 3271 Zichem, 013-32 63 60,
bc.huizeerndclaes@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum De Klapekster
Kolonie 41, 2323 Wortel, 03-314 24 15,
bc.deklapekster@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum 't Vloot
Demerstraat 60, 3560 Linkhout, 013-55 63 81,
bc.tvloot@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Kiewit,
Putvenneststraat, 3500 Hasselt, 011-24 60 20,
bc.kiewit@natuurpunt.be

Voor openingsuren kijk je best op www.natuurpunt.be/bezoekerscentra

Regionale secretariaten

West-Vlaanderen: De Blankaart, Iepersesteenweg 56, 8600 Woumen (Diksmuide), westvlaanderen@natuurpunt.be

Oost-Vlaanderen: Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent, oostvlaanderen@natuurpunt.be

Limburg: Kiewitdreef 5, Domein Kiewit, 3500 Hasselt, 011-24 60 20, info@natuurpuntlimburg.be

Vlaams-Brabant: Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo, 016-25 25 93, vlaamsbrabant@natuurpunt.be

Antwerpen: Steenstraat 25, 2180 Ekeren, 03-541 58 25, antwerpennoord@natuurpunt.be

Redactie

Eindredacteur: Sofie Versweyveld,
015-29 72 24, sofie.versweyveld@natuurpunt.be

Illustraties: Jenny Dedoncker

Beeldmateriaal Natuur Speurder

Met dank aan Geert Vanhulle

Prepress

Sintjoris bvba, Eekhoutdriesstraat 67,
9041 Gent

Druk

Drukkerij Corelio Printing nv. Erpe-Mere
Papier: '9Lives80', 100 gram. 80% gerecycleerd,
20% chloorvrije vezels van duurzaam Europees hout. Oplage: 91.000 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever

Willy Ibens, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Lid worden van Natuurpunt

Het lidmaatschap bedraagt € 24 per jaar en is geldig voor het hele gezin. Overschrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB.

Abonnementen op Natuur.focus en Natuur.oriolus

Leden van Natuurpunt kunnen zich abonneren op de gespecialiseerde tijdschriften Natuur.focus en Natuur.oriolus. Het abonnement kost € 8,5 voor elk van deze tijdschriften. Wie intekent op beide tijdschriften betaalt slechts € 14,5. Dit bedrag is over te schrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB met vermelding van de titel van het tijdschrift en (indien mogelijk) je lidnummer. Lidgeld en abonnementen kunnen samen worden betaald indien duidelijk wordt vermeld welk(e) tijdschrift(en) men wenst.

Donateurs

Voor giften vanaf € 30 krijgt u een fiscaal attest. Giften mogen worden gestort op rekening 293-0212075-88, IBAN: BE56 2930 2120 7588, BIC: GEBABEBB. Indien een projectnummer of projectnaam wordt vermeld, gaat de gift naar het bedoelde reservatenfonds.

Nalaten en legaten

Geregeld besluiten mensen om via een nalatenschap of legaat ons natuurbehoudswerk te steunen. Dat is niet alleen een goede zaak voor onze vereniging, ook de legataris zelf verzekert er zich van dat flink wat minder erfenisrechten naar de staatskas vloeien dan bij een gewone erfenis. Overweegt u ook om die stap te zetten en onze vereniging te begunstigen, dan raden we u aan een notaris te raadplegen. Die kan u exact meedelen hoe u te werk moet gaan en welke formule het best bij u past.

Voor nog meer inlichtingen over de mogelijkheden van legaten en schenkingen ten voordele van ons natuurbehoudswerk, kan u terecht bij Willy Ibens, algemeen directeur Natuurpunt, 015-29 72 52. Hij zal graag antwoorden op uw vragen.

Partners voor natuurbehoud

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt in de strijd voor natuurbehoud.

Natuurpunt werkt op wereldschaal mee aan het behoud van natuur en soortenrijkdom.

Als Vlaamse partner van BirdLife International en van Eurosite ondersteunen we zusterorganisaties en beschermingsprojecten. In Wallonië werken we samen met Natagora.

Voor diverse projecten her en der in Vlaanderen kan Natuurpunt rekenen op de financiële rugsteun van de Europese Unie in het kader van het Life-programma.

Onze vereniging kan haar doelstellingen realiseren dankzij de steun van onze hoofdsponsors: Aardgas, Linea Trovata SunTec nv, Nationale Loterij, Torfs en Triodos.

Nationale Loterij
creëert kansen 6

TORFS
Schoenen met naam

Triodos Bank

Al onze partners vind je op www.natuurpunt.be/partners

BEL NU AAN

2m²
/min

Bescherm al bellend het regenwoud met Ello Mobile

Ello Mobile is dé gsm-operator die haar winst volledig inzet voor het goede doel. Zo beschermt Natuurpunt nu maar liefst 1.300.000m² regenwoud op Sumatra dankzij de steun van Ello-klanten. Word ook Ello en bel tegen 2m² beschermd regenwoud per minuut! Wees gerust, het tarief is vergelijkbaar met andere operatoren.

Word nu Ello op
www.ello-mobile.be/natuurpunt

Jouw carrière in zuiver water..
een mozaïek aan mogelijkheden.

www.werkenaanzuiverwater.be

